

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Geo-hydrographia s. orbis terrarum descriptio - Cod. Ettenheim-Münster 111-116

Suevia - Ettenheim-Münster 115

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

Sectio VII.

[urn:nbn:de:bsz:31-111178](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111178)

nem non habuerunt, proximi tamen ejus consanguinei fuerunt. Ex hac antiquissima Comitum Veringensium stirpe permulti praestantes Herois, necnon Reipublica et Ecclesia. apprime utiles viri prodierunt, inter quos haud ultimus fuit Hermannus Contractus Monachus Benedictinus, cujus jam alibi meminimus. Illis extinctis potior eorum Comitatus pars ad Schenckios de Waldburg, Urbs autem Veringa cum suo districtu ad Wendenbergenses, ac tandem, iis demortuis, ad Domum Austriacam pervenit, quam deinde Carolus V. Imperator legitime filio suo Carolo Comiti Hohenollero in Domum Austriacae feudum tradidit.

3.^o Haigerlochia | Haigerloch: | Urbs exigua cum Arce ad Epacum | Eyach: | fluvium, ubi Neco immergitur, sita duabus leucis Gallis versus Scudrum ab Hechinga. Nomen tribuit Tractui, qui ab ea Haigerlochensis dicitur, atque confinis est ad occidentem Comitatus Hohenbergensi inferiori, et Ducatui Wirtembergio; ad orientem vero Principati Hohenollero proprio. Olim Tractus iste Comitatus nomine veniebat, et ad Comites Hohenburgenses vel Hohenbergenses pertinuit, à quibus ad Domum Austriacam translatus est, et sub finem saeculi XV. ab ea ^{ad} Zoberensem familiam.

4.^o Haigerlochensi Dominio versus Septentrionem jungitur Castrum Wehrsteinium | Wehrstein: | unicum ejusdem nominis districtu. Proprie Comitatus Hohenbergensis pars erat.

Sectio VII.

De Dominis Domus Austriacae in Suevia.

Expenis prioribus Sectionibus Dominis, quae variè Principes, Comites, Barones, Praelati in Suevia possident, superesse modo videtur, ut ea, quae ad Domum Austriacam in eadem provincia pertinent, exponamus. Sunt autem sequentia: Marchionatus Burgoviensis; Titio Schelkingensis; Urbes Ehinga, Munderkinga, Riedlinga, Sulgavia, p. Comitatus Hohenbergensis Superior et Inferior; Landgraviatus Nebenburgensis; Praefectu-

na provincialis Suevia; Comitatus Brigantinus;
Brisgoja, duatuor Urbes Silvatica. Inter quo
Dominia etiam alia, à Domo Austriaica minime
pendentia sed Imperio immediatè Subjecta conti-
nentur, quae et simul expendemus.

§. I.

De Marchionatu Burgoviensi.

Marchionatus Burgoviensis: à Marggrafo Hym
Burgau: limites habet ad occidentem et Septen-
trionem Danubium; ad Orientem Episcopatum
Augustanum; et ad Meridiem quaedam Nobilium et
Prælatorum Domina et Comitatum Ruggeranum.
Ejus longitudo est 8. milliarium, latitudo totidem.

Olim proprios habuit Marchiones, quibus sub fi-
nem saeculi XIII. vel initio XIV. extinctis
dominio ~~transiit ad Imperium~~ ~~transiit ad Imperium~~
~~transiit ad Imperium~~ ~~transiit ad Imperium~~
Domus Austriaica seu Habsbur-
gica ~~transiit ad Imperium~~ factus est. Ba-
vari illum sibi afferere conati sunt, nec tamen
obtinere valuerunt, donec an. 1472. ab Austria-
cis Episcopo Augustano oppignoratus fuit, à quo
deinde Georgius Bavariae Dux illum, datà ei op-
pignoratà sorte, obtinuit. At an. 1492. Ar-
chidux Sigmundus deinde illum in formam sub-
ditorum pecuniis redemit, ac postmodum Episco-
po Augustano iterum oppignoravit, quem an.
1559. Ferdinandus I. Imperator, reddita pignoris
pecunia, deinde recepit.

Cum saeculo præterito Galli Marchionatum Ba-
dens-Badensem penitus devastassent, Imperator
Leopoldus I. strenuus Principi Badensi Ludovico
an. 1693. damnum eidem à Gallis illatum resan-
aturus, Marchionatum hunc tradidit; pro quo post-
modum Ortenavianam Brisgoja contiguam provin-
ciam recepit in feudum masculinum, quam poste-
ris suis reliquit.

Hic Notatur
1. Burgovia: Burgau: Urbs Antè instructa,
Marchionatus novem Tribuens, ad Mindelam: Mün-

Del: fluvium Sita, 6. leuis Gallicis versus Occidentem -
ab Augusta, 7. ad Orientem ab Ulmâ sub gr. long.
26. m. 6. lat. 48. m. 29. Imperator Ludovicus
Bavarus eam occupavit, et satis inclementer ha-
bit; quod an. 1371. ubi Bavaros inter et Austriacos
similitates vixerunt, demis factum est.

2^o Guntia, Gundeburgum |; Guntzburg, Guntz-
burg: | Urbs angusta ad Guntiam |; Guntz: | fluvium,
ubi in Danubium influit posita 3. milliariis ad
Euro-Aquilonem ab Ulmâ. In ea sub finem
proteriti seculi et initio praesentis Princeps Ba-
densis Ludovicus resedit. Quidam arbitrantur
urbem hanc esse Antonini Guntiam, at Valserus
vult Antonini Guntiam eam esse, quam supra,
ubi de Principatu Campidonensi, nobis sermo fuit,
retulimus; cui ad stipulatur Cuperius, qui nihilo-
minus hanc Guntiam antiquam esse censet, ac
Constantini Magni Imperatoris aetate Contiam
fuisse nuncupatam.

In ea sunt bina Ordinis S. Francisci Conobia,
unum virorum Capucinorum scilicet; alterum Vir-
ginum, quo Tertiarie vocantur. Binas ex-
citatum fuit circa an. 1510. à Carolo Archiduce
Austria et Burgoviae Marchione. Huic vero
an. 1433. initium dederunt duae Sorores Guntzbur-
genses, quae primum in privatis propriis aedibus
celibatum servantes raro vita sanctioris exem-
plo praebuerunt, ac postea in per pietatis Studium
alias puellas attraxerunt, et tandem an. 1437. Ter-
tia S. Francisci Regula se mancipaverunt.

Ante aliquot annos Guntiam acuti fuerunt
celebres Patres Siorum Scholarum provincia Austriae,
quibus Rex magnis sumptibus ab Imperatrice
Theresia restaurata, et aedificiis aucta ad incolen-
dum tradita est. In ea Academiam excoerunt,
ac insuper juventutem masculam à primis littera-
rum clementis ad sublimiores usque disciplinas imbuunt.

3^o Wettenhusium, seu Praelatura Wettenhu-
 sana [Ewthausen vel Wathausen] cele-
 bre ac perantiquum Imperiale Canoniarum
 Regularium Ordinis S. Augustini et Diocesis Au-
 gustanae coenobium commode et eleganti loco
 Ulman inter et Augustam ad Camlachium [Cam-
 lauf] amnem pontum miliarium ad Austrum à Burgo-
 via.

Fundatum perhibetur à Gertrude Comitissa
 de Roggenstein* vidua an. chr. 932. vel, ut ejusdem Co-
 nobii Annales habent, 902. fundum et praedia tri-
 buentibus ipsius filijs. Conrado et Wernhero, acitis
 in illud ex Augustano S. Valerii et Afra Monas-
 terio, tunc temporis ab ejusdem Ordinis Canonicis Re-
 gularibus in habitato Religiosis.

Post foundationem suam Coenobium hoc multos nu-
 meravit insignes benefactores, praesertim Henri-
 cum V. Burgovia Marchionem et Comitem de
 Roggenstein ultimum, qui sub finem saeculi XIII.
 vel initio XIV. è vivis excessit.*

An. 1412. Si-
 gismundus Archidux Austria Abbati Wettenhusia-
 no pro certa quadam pecunia Summa Advocatiam
 ipsius Monasterii, qua eidem competebat, cessit.

Alias etiam Coenobium hoc Principes Austriaci
 Burgovia Marchiones, p. variis juribus et privilegijs
 donarunt et cumularunt, qua Imperator Leopoldus
 I. novo Diplomate confirmavit, plurimumque au-
 xit. At in 30. annorum bello milde Suis afflic-
 tum fuit, continuisque hostium dirceptionibus
 infestatum ino penitus attritum, et ad incitas
 redactum penè omnino defecit, quousque reddita
 communi patriae pace, tot ac tantis immanium
 persecutionum tempestatibus undique ledatis se-
 nior Phoebus illuxit, atque succedentibus annis om-
 nino restauratum, murisque et aedificijs à funda-
 mento novis instructum fuit.

È Wettenhusio viri morum scientiarumque
 virtute praestantes prodierunt, inter quos recen-
 sari meretur Franciscus Petrus, qui an. 1699. Sueviam
Eulerasticam Opus percelebre vulgavit.

* Roggenstein Co-
 nobium jam ab an. 1324.
 in rudibus suis abs-
 conditum, quantum
 jactus est lapidis Wet-
 tenhusio detans.

* Quidam ajunt illum
 an. 1283. obisse,
 alii autem an. 1310.
 idque verisimilius
 ex eo est, quod me-
 moria proditum
 sit, Civitatem Au-
 gustanam an. chr.
 1291. Henricum
 hunc in advocatum
 et protectorem suum
 apsumfisse.

Wettenhusium
 Ewthausen
 Wathausen
 Burgovia
 Camlachium
 Camlauf
 Augustam
 S. Valerii
 S. Afra
 Leopoldus
 Franciscus Petrus
 Sueviam
 Eulerasticam

Qua uisâ hujus Monasterii fundationem quidam Scriptores narrant, scilicet Gestrudem à his filiis tantum agri ad construendum Monasterium impetrasse, quantum unius diei Deurum circum arare possat; tuncque pio dolo commodum ac mira parvitatis aratrum adornans, idque è collo pendulum ac in sinu suo reconditum gestans limites illos, ad quos hodie dum adhuc Monasterium protenditur, felici caleritate circumscripsisse, p. meram fabulam arbitrari.

4. Edelstetum seu Otthinstetum, vel Edelstetense Coenobium: Edelsteden, Edelstäden, Ödelsteden, Otthinsteden, item Etlingsteden: Perilustre Canonissarum Saecularium Collegium ad Mindulam: Mindel: amnem positum duobus milliariis ad Euronotum à Wettenhusio et Semi ab Urspergo, an. 1126. à Gisela seu Giselinâ Comitissa de Schaasbeck et Balghausen pro Monialibus Ordinis S. Benedicti fundatum, cujus et ipsa prima Abbatisa fuit. Modo, quod prius dictum, est Collegium Nobilium Virginum Canonissarum, qua nulli Regula adstricta communem agunt vitam; sola Abbatisa, propter susceptam benedictionem Episcopalem, voto castitatis adstringitur.

Circa hujus Coenobii fundationem redit eadem aratri fabula, quam primum de Wethhusano Monasterio retulimus, hoc tamen discrimine, quod Gestrudis filios suos, Gisela uero fratrem suum Wernherum circumuenisse dicatur, hujusque aratrum argenteum, Gestrudis uero simpliciter exiguum aratrum fuisse memoratur, et ea quoniam metallo confectum fuerit, taceatur.

5. Fuldenbacum seu Fuldenbacense Coenobium: Fultenbarf: antiquissimum Ordinis S. Benedicti Monasterium Diocesis ~~hujus~~ Augustanae mediâ quasi uia, qua Augusta Vindelicorum Dilingam itur, loco ameno et ualut inter Sylvas collocatum 2. milliariis et Semi ad Euro-Aquilonem à Burgouia,

Idem circa an. ch. 739. S. Wictorpus Augustanus
 Episcopus ad S. Bonifacii monitionem fundavit pro
 Anachoretis quibusdam, qui vitas solitaria cupidi
 in Sylvis circumcirca sancta degabant, quos scilicet in
 eo congregati Regulari et Monastica discipline man-
 ciparentur. Postea Monasterium istud tem-
 porum injuria varie perturbatum pessum ivit. Tan-
 dem tamen circa an. Chr. 1130. idud semis exita-
 vit Canonius quidam Augustanus Gebeon nomine,
 qui dimissa praebenda sua Cathedrali Strictionis vi-
 ta Sacerdotio habitum Monasticum assumens, ibi-
 dem primus Abbas fuisse perhibetur; de quo hi ver-
 sus:

Cœnobio p̄IMV's generosvs Gebeon Abbas
praesvit atqve bene profvit Ista Pater.
Ista Monasterium hoc fundavit, vexit et auxit
fundans stellata sic sibi in arce donum.

6^o Urspergum, seu Praelatura vel Abbatia Urs-
 pergenis | Ursperg, Ursperg, sive Ursperg; |
 Magnificum ac percelebre Ordinis Praemonstratensis
 Immediatum ac Imperiale Monasterium Sive
 Augustana, unicum Oppido ejusdem locum nominis
 ad Mindulam | Mindel | flumen situm Augustum
 Vindeliconum inter et Ulmam leuis circiter gallica
 versus Euronotum ab Edelstato.

Fundatum et extortum perhibetur an. ch. 1125.
 à Wernhero Comite de Schwabeck* et Balzhan-
 sen et ipsius uxore Richenza nata Marchionissa Aus-
 tria. Initio Praepositura duntaxat fuit, at an.
 1349. à Clemente Papa VI. Abbatia factum est.
 Quater Cœnobium hoc combustum fuit et pe-
 nitus devastatum, scilicet, an. 1141. 1216. 1525.
 et 1632. postmodum autem semper restaura-
 tum est, necnon privilegia sua, immunita-
 tes et jura à Romanorum Imperatoribus et
 Regibus ^{obstanta} tranquille possedit. Anno 1200.
 Philippus Imperator, quem Otto Wittelspra-
 chius Bambergae an. 1208. perfide trucidavit,
 illud Nobili cuidam Bertholdo de Neuffen

* Schwabeck Arce
 Comitum Schwabae-
 censiū, qui ex Re-
 gia Bohemorum et
 Hungarorum pro-
 sapia nati fuisse
 dicuntur, Antiqua
 Sedes, 2. miliaris
 à Meude Chiemio
 | Mindroching | Ur-
 be Austriae. Arce
 huc prope devas-
 tata et caesa ja-
 cet.

pignoris titulo obligavit; at Monachi Solutis
200. maris Argenti demum libertatem suam ad-
epta sunt.

Inter hujus Monasterii Abbates praecipue cele-
bratur Henricus à Lichtenan, communiter Ab-
bas Urspergensis appellari solitus, qui Cronicon
scripsit à Nino Aphyriorum Rege usque ad tem-
pora Imperatoris Frederici II. productum, et
typis Basileensibus an. 1569. vulgatum, Obiit
Abbas hic an. 1240.

S. II.

De Dominio Schelkingensi et Jus-
tingensi.

Dominium Schelkingense §. Dir Gropfsafft Dese-
bingen: §. limites habet à Septentrione et Orien-
te Ducatum Wirtembergium; ad Occidentem
Baronatum Justingensem, et ad Austum, si ei-
dem Titio Ehingensi jungatur, longius, juxta Da-
nubium porrigitur.

Olim Speciales suos habuit Comites, qui simul
Comites de Monte §. Hon Brog: §. diti sunt. Illis
circa medium saeculi XIV. extinctis ad Archiduc-
es Austriae pervenit, qui illud Burcardo de Stadi-
on oppignoraverunt. Circa medium saeculi

XVII. illius possessores fuerunt Barones Schenkii
de Castello §. Defanck: Hon Castell: occurrit
1^o Schelkinga §. Deflekingen: §. Urbis exigua
cum Castro leuica Gallica ad Austum à Blabyria
ditans.

2^o Urspringum §. Hoffringum: §. celebre Nobi-
lium Virginum Ordinis S. Benedicti Monasteri-
um semi-leuica Gallica ad Occidentem à Schel-
Kinga, et duabus ad Septentrionem ab Ehinga,
ad Scaturiginem Acha §. Res: §. fluvioli, qui prope
Blabyriam Blavo §. Blau: §. influit, in amoenissi-
mo agro inter montes Situm.

Communis opinio est Monasterium hoc aetate
S. Udalrici §. qui an. Chr. 890. natus, an. 923. Episcopus

pius Augustanus factus, tandem postquam 50. annos
Episcopatus suo Summâ cum laude præfisset an. 973.
in famâ Sanctitatis è vivis excessit, ac an. 993. San-
ctorum albo inscriptus fuit, primus exterorum et Ger-
manorum, qui à Summis Pontificibus inter Sanctos
relatus fuerit; à suis parentibus fundatum fuisse.
Anno autem 1127. Sub Imperatore Lothario II. ~~restituitur~~
à Germanis Nobilioris prosapia militibus Rudigero,
Adelberto, et Walthero Dominis de Schelkingen
villâ et Castro auctum ab ipsius cura et Visitationi
Wernheri Monasterii S. Georgii in Sylva Nigra Abba-
tis commendatum est; quod minus ad hanc usque di-
em illius Successores, qui modò Villingæ resident, exe-
quuntur. Cùm circa an. Ch. 1250. ~~Imperatoris~~ ^{Im-} q^a fautoribus
peratoris Frederici II. cui cùm Romanâ Sede gra-
ves erant simultates, miserè vastatum necnon ferro
et igne delatum fuisset, Alexander Papa IV. paulo
post scilicet an. 1258. Monialibus ingentia privile-
gia ad Monasterii collapsi reedificationem con-
tulit tandem usurpanda, donec 200. Marcarum Sum-
mo conficeretur. Archiduces Austria ab an. 1360.

hujus Monasterii sunt Advocati et Tutores.

3^o Ethinga | Eßingon: | Urbis exigua ad Danubium
posita quinque circiter leucis gallicis ad Africum ab Ul-
mâ. Antiquissima est, necnon à quibusdam
putatur esse Ptolomei Dracumna seu Dracuna.

In eâ extat insignis S. S. Minorum Ordinis S. Fran-
cisci Discalceatorum seu Reformatorum provincia Ty-
rolensis Coenobium; quibus an. 1638. traditum est
Templum B. V. Mariae sacrum, in quo ejusdem B. V.
miraculosa Statua lapidea extat, penes quod ipsi
Coenobium suum exitarunt. Benedictini Zuri-
faltenses etiam hic habent Collegium, in quo juven-
tutem humaniora docent.

4^o Munderkinga | Münderschingen: | Urbis aliquan-
tum munita ad ripam Danubiî posita, miliarî et pau-
lo amplius ad Austrum ab Ethingâ. An. 1704. mense
Majo Princeps Wirtembergius Alexander Gallos hanc
urbem obidentes abegit. In ea est Claustrum
Monialium Tertii Ordinis S. Francisci sub Directione

Franciscanorum Discepcionum provincia Tyrolensis.
Illi an. 1460. initium dederunt. binæ huius Urbis vi-
dua, quæ à mundanâ conversatione et rumoribus se-
culi suâ sponte segregatæ plures juvenulas parvi vitæ
generis amulas in consortium suum assumserunt, ac
tandem ex Beginis Moniales factæ sunt, et cum in
privatis et propriis aedibus prius vixissent, tandem an.
1686. ex iis Castrum effecerunt.

5^o Tarodunum | Rirdlingon: | urbs ænigra propiè
Danubium sita 2. leuis gallicis ad occidentem à Lam plu-
maris | Hadros Dor: | P. P. Capuini hîc habent Coenobi-
um, quod an. 1552. constructum coeptum an. 1655. com-
pletum fuit. Adest etiam Castrum Monialium
Tertiarium Ordinis S. Francisci an. 1420. fundatum
pro quatuor dumtaxat huius Ordinis Sororibus, quæ successu
temporis ad octo succreverunt.

6^o Sulgovia seu Saulgovia | Dülgañ, Daulgañ,
Daulgañ, Daulgan, Dulsan, et Düllon: | Urbs an-
quæta duabus leuis gallicis ad austrum à Buchoviâ
posita Diocesis Constantiensis. Jam sæculo 18.
propriis habuit Comites, quorum Insigne, si documen-
tis Einsidlensibus fides, columna fuit, inter alia ar-
gumentum, Columnenses | Dîr Collonofro: | à
Sulgoviansibus originem trahere. Postmodum
Urbs hæc ad Buchoviense Nobilium Virginum Colle-
gium devoluta est, et ab illo ad Bonum Austriacam,
quam ipsa unacum aliis locis Trauchsepsis Waldbur-
gensibus oppignoravit, servatâ tamen sibi supre-
mâ in eam jurisdictione. Franciscani Disceal-
ceati Provincia Tyrolensis hîc habent Coenobium
quod an. 1663. constructum coeptum, an. 1668. feliciter
absolutum fuit. Sulgovia est Patria Sancti
Meinardi Martyris.

7^o Proximè Dominis Schelkingensi adiacet di-
ctio Justingensis Baronibus seu Comitibus de Freyberg
propria, quam, quod nuper audivimus, ante annos
aliquot Dux Wirtembergus ab ipsis emit.

Hîc occurrit Justingum Oppidum, à quo dictio
ipsa nomen trahit. Ei impendit Arx.

S. III.

De Comitatu Hohenbergensi.

Comitatus Hohenbergensis | in Grafschaft Ho-
sonborg, Hohenborg, Hohenberg, Homborg, Hom-
borg, et Homborg: | ad Nivum | Nohar: | fluvium
situs est; Dividitur in Superiorem et Inferiorem. Am-
bos interjacent Principatus Zolleraus, et Balingen-
se Territorium.

Comitatus iste olim proprios habuit Comites, qui Mo-
nasterii S. Galli Pincerna fuerunt. circa an. 1371.
titulo emtionis ad domum Austriaeam pervenit, ex quo
Comites Hohenzolleraus Urbem et Ditionem Haiger-
lohensem permutationis titulo obtinuerunt.

Inferior Comitatus Ducatu Wirtembergico et Prin-
cipatu Zolleraus clauditur. Eius Longitudo est 4.
milliarium, latitudo fere trium. In eo notatur
i. Rottenburgum | Rottumburg: | Urbis magna Caput
Comitatus ad Sinistram Nivi ripam posita 2. millia-
ris versus Occidentem à Tubingâ, et 3. ad Orientem
ab Horbâ.

Anno 1112. Sub Henrico Imperatore
V. 3. Januarii Urbis hæc magno terræ motu et aqua-
rum inundatione tota corruit ac perdita est. An.
1171. Albertus Comes Hohenbergensis Jennis illam
condidit.

In ea B. B. Carmelita calcanti Monasterium ha-
bant, quinque post Urbis restorationem annis
anno scilicet 1176. ab eodem Alberto Comite funda-
tum; in cujus Bibliotheca Martinus Crusius se an.
1595. vetus S. Scripturae volumen à quadam Virgine
elegantè et clinatè scriptum vidisse aperit. Ad-
sunt etiam B. B. Capucini ab an. 1622.

Anno 1648. Jesuitæ Rottenburgi Senatus-consulto
jus civitatis acceperunt, et facultatem sedem huc figen-
di Collegiumque extruendi donatâ in finem istam
à Senatu Armamentarii nuper incendio consumpti
area et pomerio, tum an. 1649. 25. februarii Tubin-
gâ pulsi Patres isti huc migraverunt, et Sibi Colle-
gium excitaverunt, in quo Humaniora, Logicam, et
Theologiam moralem docent.

Rottenburgi antehac etiam duo fuerunt. Virginum Cenobium, unum quidem ubi nunc S. Societatis Jesu Ecclesia est, alterum vero ubi modo Urbis Ludus Litterarius extat. Unum an. 1495. suffocatum fuit, alterum in triginta annorum bello perisse conjectura est.

2^o. Ehinga |: Egingon:| Urbis angusta ad Iuxeram Niri ripam à regione Rottenburgi sita, et vii Statu super Niriun ponte jungitur. Ad distinctionem alterius ejusdem nominis Urbis ad Danubium posita et à nobis supra expensa Ehinga ad Niriun communiter appellari solet.

Habet Ecclesiam Collegiatam honoribus SS: Mauricii Thabea Legionis Ducis et Martyris, et Remigii Episcopi Rhemensis fundatam circa an. Chr. 1320. à Comitibus Hohenbergensibus Rudolpho patre et filiis Alberto, Rudolpho et Hugone pro duodecim Canonis et aliquot Vicariis.

Adest etiam extra muros Cenobium Virginum Tertii Ordinis S. Francisci an. 1520. fundari coeptum, quod Claustrum Superius |: Dii Oberr (Cais) | dicitur.

Haec procul ab Urbe prope vicum Niri dicitur in valle Rottenburgensi celebros occurrunt acidulae.

3^o. Horba |: Horb, val hoors:| Urbis exigua et confregosa cum Castello ad Niriun sita 2. et amplius miliaris ad Afrum à Rottenburgo. Olim Urbis ista tribus vicibus Superbiebat, quarum una in foro, ubi nunc est Ecclesia; altera, quae Harrenberga nuncupabatur prope Sacerdum B. V. M. extabat; tertia denique supra montem, qui S. Othilia dicitur posita Urbi impendebat.

In ea florat Canoniconum Saecularium Collegium ab antiquis Comitibus Hohenbergensibus fundatum. Adest S. Franciscanorum Discalceatorum Provincia Tyrolensis Cenobium an. 1665. excitatum in monte ad quem 130. gradibus ascenditur. Item Monialium Tertiae Regulae S. Francisci origines et antiquitatem suam facile praecipuum, ut vii, S. Franciscus Seraphicus adhuc in vivis agente, initium dederint quaedam Virgines, quae mundum aversata simulque

in unum commorantes, et manuali opere victum sibi comparantes, semum antedictam Tertiariam Regulam ad partes germania nostra primum delatam amplecti sunt.

Herba laneorum pannorum negotiatis exeretur, civisque satis commodè vivunt. Ubi Vineta adiacent, quo miserum et penè acerosum vinum profertur.

Superior Hohenbergensis Comitatus ad Septentrionem Ducatu Wirtembergensi, ad orientem, austrum, et occidentem Dominis Fürtembergijs plerumque clauditur. Eius longitudo est octo miliarium, latitudo à Duttlingâ Urbe Wirtembergiâ Schrambergam usque quinque miliaria aequat. Notatur hinc

1^o Trimonium | Triburg | Urbs exigua ad guttam | guttam | in Herimianâ Sylva fluvium in Herimianâ Sylva posita miliaria ad austrum ab Hornbergâ.

Ei imminet mons Suprà quem est Templum B. V. Mariae Saronum, et in quo reposita est mirabilis ejusdem B. V. effigies, ad quam undique fideles peregrinantur. Peregrinationem hanc administrant Presbyteri saeculares sub uno Superiore, qui Director nuncupatur.

2^o Villinga | Villingon | Urbs aliquantum munita ad Herimianam Sylvam et propè Brigam | Brig, sive Brigam | fluvium inter montes sita, 2 miliaria ad Septentrionem à fontibus Danubii.

Olim non nisi vius fuit, quem Bertholdus Zaringia Dux an. 1179. urbem fecisse dicitur. Stirpe Zaringensi extinctâ Urbs ad Comites Fürtembergios pervenit, à quibus certâ quadam pecunia Summa libertatem suam emit, ac postmodum se in tutelam Domus Austriacae tradidit, penes quam haecenus permansit.

In triginta annorum bello an. 1633. et 1634. gravissimam et diuturnam hostium sustinuit obsidionem, nec tamen illam obtinere potuerunt. An. 1688. Gallis cepit. An. 1704. Tallardum Bellicum Galum, qui illam obsedit, strenuè repulit. In ultimo Successionis Austriacae Bello Galli eam no-

mine Caroli VII. Imperatoris Bavori occupant; at anno exacto, cum ubique ab Austriacis debellarentur, tormentis suis bellicis spoliatae descenderunt.

Equites Melitenses in ea Domicilium, seu, ut vocant, Commandam habent primitus ab Henrico Comite Turen-
bergio, qui Urbi dominabatur, an. 1207. fundatam

SS. Minoris Ordinis S. Francisci Conventuales Icti hic etiam Coenobium possident ab eodem Comite Henrico aut ejus filio an. 1268. civitatum et dotatum. In eo Venerandi Patros hi Humaniora docent.

SS. Copuini quoque huc adhuc an. 1654. acciti, quorum primus illorum Coenobii lapis eodem anno positus fuit, structura vero ob supervenientes difficultates usque ad an. 1662. dilata, quo valut reposita fuit, et proxime sequenti anno studiosissime propa-
gata.

Monachi Sangeorgiani à suo Coenobio per Du-
cem Wirtembergicum unacum suo Abbate pulsii, quod jam alibi retulimus, huc in Praeposituram suam se receperunt; quam ante annos, divites veteribus aedificiis, in elegans Monasterium è fundamentis unacum magnifico templo erectum converterunt. In eo quoque Humaniores et subli-
miores litteras docent.

Adhuc etiam bina Monialium Coenobia Unum
Ordinis S. Clarae, alterum Ordinis S. Dominici.

30 Rotevila, Rottvila |; Rotwil, Rott-
wil, Rottwil: | Urbs libera et Imperialis, loco
eminenti ad Neccari ripam nec procul ab ipsius fon-
tibus, 2. miliaribus versus Aquilonem à Vidinga. Ve-
tus est, ut quo jam sub Rege Carolomanno Caroli
Magni fratre steterit. Nomen habere dicitur
à suo fundatore Rudolpho, atque Rudolphi Villa
|; Rudolph=evilla: | dicitur seberet, ex quo nomine
Suephi temporis per syllabarum mutilationem
factum est Rottvilla |; Rottwilla: | et tandem
Rotevila seu Rottvila |; Rottwil: |

Initio non nisi vicum fuisse ajunt ex altera Ne-
cari parte situm, qui in hunc, ubi modo est, locum
translatus Urbs factus est. Munitiones ipsius ad
ritum veterem sunt comparatae, necnon lata et profun-

q posita

Da fossa circumdata. Populosa est, et satis ampla.

Imperialis Curia Tribunal sive ab Hasspolicis Hofe
geniist: unice ab Imperatore pendens nec ullatenus Im-
perio subiectum, quod in hac urbe residet, illam haud
parum spectabilem efficit. Num Suevius Im-
perator Conradus III. Cives, quod eidem adversus Im-
peratorem Lotharium II. fideliter et constanter ad-
haerent, remuneraturus illud circa an. 1146. ere-
xit, incertum omnino est. Extra dubium est illud
an. 1542. ab Imperatore Maximiliano II. Solemni Di-
plomate per modum privilegii confirmatum fuisse;
quod an. 1659. ab Imperatore Leopoldo I. et an. 1706.
ab eius filio Josepho innovatum fuit ac demum confir-
matum.

Nonnisi subordinatum est iudicium, à quo ad Came-
ram Imperialem, vel ad Consilium Imperiale Aulicum
provocari potest: neque etiam illius iurisdictionis ad uni-
versum Imperium dirigitur, verum intra Sueviam,
Franconiam, Circulum Rhenanum Superiorem, et
quasdam Austriacas in Suevia legiones coartatur, à
qua tamen multi Status, praesertim Austriaci, per spe-
cialia privilegia sunt exempti. Illud constitunt
Iudex Curiae, quam dignitatem occupabant Comites Sul-
zii, quorum prosapia an. 1637. extincta Imperator
Leopoldus I. illam Principi Schwarzenbergis ultimi
Sulzii Comitis heredi ac illius descendens contulit,
qui loco sui Vice-Iudicem constituit Comitem vel
Baronem. Sub se habet tredecim Assessores partim
Nobiles partim Urbis Senatores.

De huius Tribunalis abrogatione Osnabrugi, ubi
de pace Imperatorem inter et Regem Sueciae an. 1644.
tractari coepit, actum est, quod negotium tamen ad
Imperii Comitibus remissum fuit, nec de eo amplius
sive in Comitibus sive alibi ulla facta fuit mentio,
quod id haud opus fuerit; enimvero Tribunal istud mo-
do ab omnibus contemnitur, ac omni iudicium auto-
ritate nonnisi nomen et figuram Tribunalis re-
tinet.

Rothwila inter alia privilegia ab Imperatoribus
obtentum, ius videndi monetam auream et argenteam

ab Imperatore Maximiliano I. an. 1512. impetravit per Diploma eodem anno 15. februarii Norimbergae ab ipso datum. Amplus et satis amoenus est, eius tractus multaque Vici Dominatur.

Illam inter et Comites postea Duces Wirtembergios antehac graves vixere simultates. ac praecipua Eberhardus primus Wirtembergia Dux eidem multum negotii facessivit; hinc, ut se adversus ipsum tueri posset, an. 1463. foederi Helvetico accessit, quod sine tamen sua erga Imperium subjectionis praesudicio an. 1519. in perpetuum innovavit. Anno 1477. grave praedium cum dicto Eberhardo iniit. Ipsius Successor Dux Ulricus hostilitates prosecutus an. 1507. illam obsedit; utrisque dein placuit amicitium, atque anno 1511. Tiguri lites eorum plene compositae fuerunt. In triginta annorum bello multis calamitatibus pressa fuit, cumque anno 1632. Casareum praesidium accepisset, hostes eam foedere Helvetico privatam declararunt, unde et a Wirtembergis obsessa et occupata fuit, at demum Casareorum facta est. Anno 1643. Holcmarchus Comes de Guebriani Gallii simul et Weimariensis exercitus Dux post binas obsidiones illam pacis conditionibus obtinuit, ubi et ipsemet occubuit; quamprimum autem eodem anno Casareus Bellidum Joannes de Werth copias Weimarienses prope Buttingam profligaverat, tum Rottvila ad Casarcos rediit.

Rottvila Equestris Ordo Melitensis Domicilium seu Commendam satis pinguem possidet. Floret etiam ibidem B. Dominicanorum Conventum an. 1282. edificatum. Illius Ecclesia Chorum excitavit B. Albertus Magnus Episcopus Ratisbonensis. Adest etiam Monialium Ordinis S. Dominici Monasterium jam ante 300. et plures annos a duabus Matronis Comitibus, Higone, ut ajunt, Stemmata prognatis fundatum et edificatum.

Capuini quoque an. 1623. hinc introducti fuerunt, qui cum per aliquot annos in privatis aedibus demorati fuissent, tandem an. 1627. in area urbis mo-

nibus attiguâ. Conventum aedificare coeperunt primo fundamenti lapide 2. Julii posito. Illud an. 1632. Wirtembergiae copia dimiserunt; denique post promulgatam et stabilitam Monasteriensem et Omburgensem pacem, quae Westphalica dicta est, ~~duo~~ tres Capuini intra urbis moenia esloro, ubi amentarium fuerat, novum Coenobium aedificare coeperunt, quod an. 1655. 19. Septembris absolutum est.

Jesuitae etiam in hac Urbe habent Domicilium. Primitus in illam admissi fuerunt an. 1652. ubi annis per viginti circiter commorati fuissent, sed ob insperatam temporum iniquitatem congruâ sustentatione prope modum exuti essent, vel imiti discesserunt. Eorum vice an. 1690. subintravit Benedictini, qui eodem adhuc anno, quod res eis ad vota non succederent, Stationem suam deseruerunt; tunc demum appetiti Jesuita redditibus amplioribus instructi et uberius ditati an. 1692. redierunt, qui et isthuc ad hunc usque diem feliciter subsistent.

4^o Monasterium Rubroum seu Rottenmünsterense [Rottmünster] alius Valis B.V. Mariae [Marienthal] dictum, Immediatum et Imperiale Coenobium Monialium Ordinis Cisterciensis ad ripam Niiri et non procul ab ejus fontibus situm mediâ laevâ gallicâ versus Austrum à Rottwilâ.

Quantum ad illius originem quidam autumant illud an. chr. 1126. ab Henrica Baronis de Wildenwoerk conjugis fundatum; at valde incertum est, num Saec. hie Ordo jam tunc in Germania floruerit; unde vorisimilius alii memorant Monasterium hoc à S. Williburge sub annum circiter 1221. fundatum fuisse, ipsamque in illo primam Abbatissam fuisse sub Honorio III. Papa et Frederico II. Imperatore.

Anno 1224. dem Papa Honorius propriis quodam Diplomate illud in Specialem Sedis Apostolicae protectionem suscepit: et an. 1237. laudatus Imperator Fredericus pariter illud in suam et Imperii tutelam assumpsit, Sals ad id 3. id. Julii ejusdem anni Spira Solemni Diplomate; cui plures succedentes Imperatores, aliisque

Principes et Magnates alios quoque Superaddiderunt libertates et immunitates, maxime vero Supremum Dominium territoriale, item jus gladii et foresti, p. quorum omnium jussum ad hanc usque diem quietam habet possessionem.

Anno 1660. Coenobium istud diutius satis et tristissimo bellorum disturbio miserrime devastatum et combustum semis restaurari coepit, ac post trium annorum curriculum penitus restitutum fuit.

5.^o Oberndorffium |: Oberndorff:| Urbs angusta, aperta et populosa ad vicum Rota duabus leuis gallicis ad Aquilonem à Rottwilâ. In ea exstat Coenobium R.R. B.P. Eremitarum S. Augustini. Primitus pro ejusdem Ordinis Monialibus ab antiquissimis Comitibus seu Ducibus Teuentibus, quietate Fridericus I. Imperatoris floverunt, fundatum fuit; quod tandem anno 1517. Anna de Veringen ultima illius Monialis Ordinis sui et provinciae viris tradidit, ipsa vero alio translata est. Florat adhuc Coenobium istud, necnon praecipuis hujus Ordinis Monasteriis adnumeratur, in quo saepius Capitula provincialia celebrata fuerunt. An. 1692. ab hostili Gallorum incursione gravissime fuit afflictum. Simile cladem ac per damnum Urbs ipsa sustinuit.

6.^o Fridinga |: Fridingan:| Urbs exigua ad Danubium posita tribus leuis gallicis ad Rhodanum milliaris ad orientem à Rottwilâ. Anno 1499. Helvetii in bello Suevo illam in cineres redegerunt.

7.^o Buronense seu Beyrense Monasterium |: Buron:| celebre et quondam nobile Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini Coenobium ad ripam Danubii in peramoena et fertili valle duobus iuncta montibus, quos inter ab occidentem idem flumen proliant situm leuis gallica vicius Septentrionem à Fridinga. Fundatum perhibetur anno Ch. 1000. à Berogrino Alemannia Duce in honorem B. V. Mariae, et Canonibus Regularibus Ordinis S. Augustini traditum. Antiquitus non nisi praenobili stemmate.

oriundi in illud suscipiebantur; modo autem civis
honestis parentibus nato patet aditus.

In hujus Superioris Hohenbergensis Comitatus finibus
versus Danubium Situs est Baronatus Entzbergensis,
§. IV.

De Landgraviatu Nellenburgico.

Landgraviatus Nellenburgicus §. sive Landgraffschaft
Nellenburg seu Nollaburg: ab Oriente, Septentrio-
ne et Occidente Principatu Stirtembergis, et ad Me-
ridiem Bago Scassurians et Episcopatu Constantiensi
clauditur. Eius longitudo à Tengâ Stockachium
usque est Septem circiter leucarum Gallicarum, la-
titudo autem à Ratsficella usque ad Achum est
trium.

Olim proprios suos habuit Dominos, qui primum Land-
gravi, postea Comites duntaxat Nellenburgenses et
Tengenses vocati fuerunt, jamque Caroli Magni aetate flo-
ruerunt. Illorum prosapia defuit an. 1592. in per-
sonâ Christophori Ladislai Cathedralis Ecclesiae Argen-
tinae Canonici et Praepositi. Tum Maximilianus
II. Imperator Landgraviatum hunc emtionis titulo Aus-
triaca Domini suae adiecit, penes quam ad hanc usque
diem permanet. Notatur hic

1.º Nellenburgum §. Nollenburg: Castellum ad statu-
riginem Ablai §. Ablauf: fluvii prope Stockachium
urbem positum. ab eo Landgraviatus nomen habet.

2.º Stockachium §. Stockauf, Stockheim, et Sto-
ckauf: Urbs parva ad eundem lecum nominis flumi-
nem in nonnihil edito colleculo sita 2. milliaris ad
Aquilonem à Ratsficella. Hortis frugiferis, ar-
vis fumentis copiose fecundis, silvis et portis cingi-
tur. Caput est Landgraviatus. In illa resi-

det Tribunal provinciale, Dicasterium Austriacum, et
Taberna seu Statio veredaria.

Hujus Urbis origo et conditor ignorantur, unde illam
antiquam esse conjiciunt. Verisimile est Veteres
et primos Nellenburgenses Landgravios, sicut Arvis
Nellenburgensis ita et Urbis Stockachensis fuisse con-
ditores.

Multa temporum flumina perrepta est adversa. An.

1291. Albertus Austriacus Rudolphi I. Imperatoris filius, post profligatum Adolphum Imperatorem Nassoviensem, expugnatae juris sui fecit, quae tamen postmodum ad proprium suum Dominum rediit. An. 1499. a duodecim Helvetiorum milibus aeri obidione preffa fuit, quos tamen miles praediorum et Cives sub Marchione Badensi illam solvere coegerunt: hujus Helvetiorum ab hac urbe discessus, qui in Octava festi Corporis Christi contigit, memoria quotannis Solemni et Eucharistica processione celebrari solet, atque dies ista Helvetiorum feria nuncupatur. An. 1633.

Sueci sub Gustavo Hornio Stokachii Statione habuerunt; et urbs haec inde usque ad an. 1640. illorum et procerum Duellensis: Hofentwiel: frequenter hinc inde praedatum grassantis ferocitatem et insolentiam continuo fuit experta; Semina luc pestifera habitatoribus pene vacuata fuit. In Successionis Hispanica bello an. 1703. et 1704. proter exitiales coeque iteratis hostium transitus et diruptiones, die 9. Junii an. 1704. tota in cineres redacta fuit, à quo exiudio nequidem elegans Ecclesia parochialis permanit exenta.

CC. Capucini post diuturnam tum apud Episcopum Constantiensem, tum apud Imperatorem, tum denique in Curia Romana ab an. 1702. usque ad an. 1719. litem cum CC. Franciscanis Disualicatis, qui ibidem domicilium appetebant, agitatum tandem victoriam reportarunt, atque Stokachii Hospitium obtinuerunt; quod an. 1722. constanti coeptum, an. 1723. absolutum fuit.

3^o. Achopolis seu Achum (: Desf:) Urbs exigua cum Arc, Pyra jucundum rotundumque montem sita 2. miliaribus et semi ad Occidentem à Stokachio. De ea nihil occurrit dicendum.

4^o. Tenga (: Zangen:) Urbs seu Oppidum in confiniis Comitatus Barenis et Bazi Scassusiani sita miliaribus versis Austrum ab Enga.

5^o. Rattolphi-Calla (: Rattolfzbad:) Urbs ad lacum Bodanicum sita 2. miliaribus ad Austrum à Stokachio. ubi Constantiam Lutheranismus seu Distinglianismus implevit, tum Cathedralis

idius, Eclesia Canonici, ceterique omnes Eclesiasti-
ci unacum Consistorio Episcopali hui se recepe-
runt.

S. V.

De provinciali Suevia Praefectura.

Provincialis Suevia Praefectura |: Dio Landvogt
Offenbach | Veteris Suevia Ducatus reliquiae. Li-
mites habet ad Orientem Comitatum Waldburgen-
sam, ad Septentrionem Comitatum Koenigsruen-
sam et Principatum Furstenbergium; ad Oci-
dentem partem Episcopatus Constantiensis et Laun-
acronium; et ad Austrum Comitatum Brigun-
tinum. Maxima eius longitudo est circiter
8. miliarium, latitudo quatuor. Oritur

1^o Pundum, Biteris Abbatia, seu Hortus flo-
ridus |: Baind seu Baindt | Immediatum Impe-
riale Monialium Ordinis Cisterciensis Monasteri-
um, Diocesis Constantiensis, Leuca gallica ad Septen-
trionem ab Altoffis ad vineas Suevicas Oppido disti-
tum. Fundatum dicitur an. 1241. a Conrado Bin-
cema de Winterstetten, et ab eius genero Conrado a
Smalneck liberalissime dotatum; qui cum Fride-
rici II. Imperatoris castra secutus in Apulia proalia-
do interventus fuisset, ejus uxor Domengardis in eo-
dem Genobis Monacham induit, ac vitam pie fi-
nivit.

2^o Altoffium ad vineas |: Altoff | Oppidum ad
Schupium |: Disuff | flumen situm leuca gallica ad
Septentrionem a Ravensburgo. Vel inde celebratur,
quod olim famosis Comitibus et Principibus roman-
dederit, a quibus Quelphi, et Comites Hohenzollera-
ni, aliaque praecleara familia traxerunt originem,
et etiam quod in eo Provinciale Suevicum Tribunal se-
dem habeat.

In eo extat Gorminum Franciscana Regula con-
tubernium a Sorvibus testivis inhabitatum, fun-
datum an. 1266. ab Hermanno de Brechtenweiler
Imperialis Monasterii Weingastensis Abbate.

Floruit Monasterium istud sub spirituali cura
et visitatione O. P. O. C. Conventualium Ordinis S.

is filius,
horreum
modum
1499. a
prosa
lib. Mar.
yus Hal-
a festi-
Solenni
que dies
an. 1633.
habuerit
t. proinde
vatum
is fuit
us pen-
a. b. l. a.
hostium
p. tota in
legans
Episcopum
in sui.
1719.
bium
ictori-
obtime
23. ob-
exigua
mon-
tam a
un in
Lupiani
163. ad
estium
asmo-
labris

Francisci usque ad an. 1525. tum enim pluribus Monialibus ex gremio demortuis, pauca, quae superfuerunt, alias sufficere temporum iniquitate prohibita, fundationum et dotationum suarum litteris, pecuniis quoque et suppellectili sacra et profana, item bonis immobilibus, ut puta agris et vineis, seculari Altorffensi Magistratui in depositum bonafide traditis post sedatas belli procellas semis recipiendis, sponte discesserunt: cumque in hoc exilio vitam finissent, nec proinde redissent, idem Magistratus deposita penes se idcirco bona sibi propria fecit, Monasteriumque in tabernam convertit: verum an. 1573. auctoritate terrae Principis Ferdinandi Austriaci omnia restituere debuit, cum prius duo Moniales Constantia ad capiendam Coenobii huius possessionem huc acuta fuissent.

Fuit et olim in hoc Oppido aliud Virginum Ordinis S. Benedicti Monasterium ab Henrico et Hattâ Principibus Allemanniae Altorffii Comitibus ex potentissima Guelphorum Stirpe prognatis sub an. 910. fundatum, et à S. Conrado eorundem filio et Episcopo Constantiensi liberaliter dotatum et completatum: quibus deinde an. 1047. ad Altonis Monasterium (i. d. d. = Müngtor:) in Superiori Bavaria Diocesis Freisingensis, quod modo Moniales Ordinis S. Birgitta incolunt, translatis successerunt Benedictini, qui postmodum Weingartenses dicti sunt à suo, quod hodie adhuc incolunt, Monasterio, cujus historiam hic breviter teximus.

3^o Weingartum, Wingartum, seu Weingartense vel Ad vineas Monasterium (i. d. d. = Weingarten:) potentissimum, opulentissimum et amplissimum Institutum Benedictini liberum ac Imperiale Monasterium, loco eminenti in extremitate Altorffensis Oppidi positum.

Ilius huius factus origo an. 743. iuxta Mabillonium, vel an. 720. iuxta plerosque Scriptores Germanos S. Alti Scotia Regum sanguine natus Germaniae et imprimis Lyeationum* Apostolus, hanc (i. d. d. = Har:) inter et Gelonem (i. d. d. = Glon seu Glan:) fluvios in Bavaria Superiori Augustam Vindelicorum inter et Firi-

* Lyeatii seu Lyeates veteras in Vindelicis populi, prope Lyeiam,

Singam 4. miliaris ad orientem ab idâ, et 9. ad
 occidentem ab istâ inter Silvas ac in teris inhospitis
 Monachorum Cellam condidit, quam deinde Pipinus
 Childarici Francia Regis Major Dominus ac postea illius lo-
 co Francorum Rex factus an. 748. vel 750. amplia-
 rit reditibusque auxit, ac Monasterium fecit, illiusque
 primum Abbatem eundem S. Altonam constituit, à ve-
 jus nomine Altonis Monasterium [; Alto-Münster:]
 vocatum est. Idud postmodum Isenbodus Nordga-
 via Dux et Comes Altorffensis praedictis auxit; ac si-
 mul in Oppido Altorffensi illud Monialium Benedic-
 tinarum Coenobium, de quo supra differimus, con-
 didit, quod Guelfus I. dotavit, ac postmodum ab Hun-
 garis devastatum illius nepos Henricus restauravit.
 Tandem an. 1049. Guelfo II. factâ permutatio-
 ne hujus Coenobii Moniales in Altonis Monasteri-
 um transtulit, et eorum loco ejusdem Altonis Mo-
 nasterii Monachos Altorffium perduxit atque in
 illarum Coenobio collocavit; quod um an. 1053. in-
 cendio perisset, Guelfo III. in proximum S. Martini
 montem seu collem, ubi Regiam habuisse dicitur,
 transtulit, illudque Vinearum [; Wringaston:] no-
 mine insignivit. Postmodum Imperator Henricus III.
 qui ab an. 1059. usque ad an. 1056. rebus Imperii praes-
 fuit, illud in suam et Imperii tutelam assumpsit, et
 an. 1053. Inmediatis Imperii Statibus annoveravit.
 In triginta annorum bello an. 1632. et 1634. Suesi
 Monasterium istud occuparunt, atque satis inele-
 menter habuerunt.

Coenobium hoc praeter foundationis hujus praedia pos-
 sidet Waldkirchen Beaquisimus Lenutrus Leu
~~monasterium~~ quam pariter hujus ~~cella~~ florenorum ab
Episcopis Malitensibus episcopi Itala Comitatum
 seu Dominium Blumenense in Comitatu Brigantino
 à Rudolpho Comite Sulgio 15000. florenorum pretio
 entum.

4. Ravenspergum, Ravespergum [; Rairnbürg:]
 libera Imperii Urbs ad Schuffium [; Schuff:] fluvium
 in jucunda et vinetis circumdata valle posita semi-
 miliari et paulo amplius ad austrum ab Altorffio.

Satis concinna est et medicoriter magna, vali-

disique ad antiquum ritum comparatis moenibus instructa.

Ætate Caroli Magni Sedes fuit Comitum Altorffensium, unde illam olim germanice Graßdornburg, id est, Comitis seu Comitum Castrom dictam fuisse à Castro, quod in monte S. Viti |: 84 Vaitb=berg: | collocatum ei impendit, et in quo Comites residerunt: unde quidam illius originem ita referunt; ajunt quippe ad hujus veteris Castri radicem extitisse vicum germanice Gra vonau |: grauenavia: | locus voluptarius Comitum |: 84 Graßdorn luyd=glatz: | dictum, ex quo deinde Urbs facta est, p.

Ex monumentis Monasterii Præmonstratensis Steingadi in Bavaria certum habetur Ravenspurgum olim municipalem civitatem fuisse Comitum Altorffensium, atque primum circa an. 1100, moenibus civitatem fuisse, in eaque Fredericum I. Imperatorem cognomento Ansbardum primam huius curiam accepisse. Hinc libertatem suam seculo XIII. tempore Interregni assecuta est. An. 1311. Suevica Nobilitas hinc Troja ludum celebravit. In Civitatum Suevicarum bello anno 1389. illam Bavaria Duxes et illorum foederati obsederunt. An. 1646. Suedi illam occupaverunt et diruperunt; anno sequenti Casaris cepit.

Urbs hæc multis privilegiis et immunitatibus à Rudolpho I. Imperatore Habsburgico et illius in Imperio Successoribus donata fuit. Dominium Smalnacense possidet, quod à Comitibus Werdenbergensibus et Sawmontanis venit. Ceterum illius territorium satis angustum est, in quo Provincialis Austriacæ Sueviæ Prefectura summum habet Imperium.

Magistratus et Cives partim Catholici sunt partim Lutherani.

Ravenspurgi C. C. Carmelitarum mitigati Conobium habent, quod nullo certo fundatore coeptum brevi tamen Spontaneis multorum oblationibus adjutum et absolutum Patres isti an. Chr. 1349. intrarunt. Illius Ecclesiæ navem tenent Lutherani, Carmelitarum vero Chorum sustentant. C. C. quoque Capuini hinc Conventum possident ab an. 1625. Adiunt etiam Moniales Tertie Regule S. Francisci ab anno 1400.

4.º Augia Alba seu Minor, item Weissenavia, Praelatura Weissenaviensis |: Wrißnau: | vel Mindroau: | Liberum et Imperiale, necnon magnificum Ordinis Braunstratensis Coenobium Diocesis Constantiensis ad Schusium |: Tefuff: | fluvium semi leuâ gallicâ à Ravenspergo distitum.

Initis sedes fuit piorum aliquot Eremitarum, qua an. 990. in Monasterium conversa fuit. Quod cum lapsu temporis penitus collapsum fuisset Gebizo de Witenburg Stigis, ut quidam volunt, Habsburgica, et soror ejus Louardis Henrici ex Arenhusen conjux illud anno 1145. restaurarunt, ac in Praeposituram Institutum Braunstratensis converterunt, qua anno. 1257. Abbatia facta est, et Henricus ultimus illius Praepositus primus Abbatiali dignitate condecoratus est. Postmodum an. 1282. à Rudolpho Imperatore Habsburgico ejusque conjuge Anna Comitissa Hohenbergensi, qua Basilea in Euleria Cathedrali sepulta quiescit, ita augmentum et completatum fuit, ut Secundi illius fundatores merito habeantur. Ad illius ampliationem alii adhuc Principes et Comites haud parua contulerunt. In elegantia hujus Monasterii Bibliotheca praesolari libri et Manuscripta celeberrimi Adolphi Sconis Medici Polyhistoris et Memmarii Augustani asseruantur.

6.º Buchorna |: Binsorn vel Buifforn: | Urbs vetus libera et Imperialis angusta quidem sed satis opulenta, ad ripam lacus Bodanici orientalem sita dualis leuicis gallicis ad caucum à Langenorgâ. Nomen suum Germanicum habere dicitur à Sagis |: Büßan: | eoquod olim ibidem Saginetum fuerit.

Antiquitus proprios suos Comites habuit, qui ab ipsius nomine Comites Buchornenses vocati sunt, quibus extinctis ad Comites Altorfenses et Ravenspergenses peruenit; et ubi hi quoque defecerunt ab Imperatoribus libertate donata fuit ac Immediatis Imperii Urbibus assensa.

Celebre est Imporium omnium mercium, quae à Sancto Gallo seu Helvetiâ Lam aduehuntur, ac ulterius in Sueviam vel inde Jenuâ in Helvetiam revehuntur.

Urbs haec sub tutela et praesidio Urbis Uberlingensis degit. Ditioni Burgartensi |: Bom-

trante,
tuffen-
West,
quod
in-
idam
hujus re-
ice gra-
ntum
inde Ur-
nis Stea-
moque
Altorf-
antam
quomoc-
Pom-
i ofen-
a huc
do anno
ati ob-
ut et li-
a huc
is huc-
ense-
Sawo-
latis
Suevia
partem
brum
tamen
absolu-
Ecclesia
rum Jun-
in possi-
tatis

gaston seu Baumgaston:| Dominatur, ita tamen, ut Provin-
cialis Suevia Praefectura supremum illius habeat Domi-
nium. An. 1291. Episcopus Constantiensis illam ob-
sedit et occupavit. An. 1363. unanimum omnibus Inven-
mentis suis abiit in flammis. An. 1634. Sueci oc-
cupatam munierunt, at post praelium Nordlingense
ultra illam deseruerunt. An. 1738. mense Martio
incendium passa est, quo Kenodochium, praecipua
turris, Adilatus unanimum omnibus materiis, necnon
aliquot civium Aedes in cineres seductae abierunt.

Magistratus et Cives ad unum Catholici sunt.

7^o Monasterium Hoffense |: Hof:| Ordinis S. Be-
nedicti ad Littus Aeronii Lacus positum semimiliari ad
Caurum à Buchorna. Fundatum perhibetur An.
Chr. 990. vel, ut alii volunt, 1090. pro Virginibus
Benedictinis à Bertha Gualphonis IV. Noricorum
Ducis et Buchorni Principis germana sorore. Illud
postea sc. an. Chr. 1130. Gualpho VI. Monasterio Wein-
gartensi subiecit, et Chunoni de Thann illius Abba-
ti tradidit. Tandem an. 1420. Monialibus Wein-
gartenses Monachi successerunt, quod ad hanc usque
diem possident. Ante annos veteri diruto Mo-
nasterio novum è fundamentis unanimum Ecclesia
excitatum est.

8^o Wasserburgum seu Wafferburgum |: Waffer-
bürg:| Urbs enigma unanum arce ad orientalem
Lacus Aeronii ripam sita Lindaviam inter et
Langenargam, ab hac ad Orientem et ab illa ad
Occidentem milliari distans. Comitum Mont-
fortensium fuit, à quibus ad Fuggeros pervenit;
modo titulo mentionis est Imperatoris Francisci I.
feliciter regnantis.

9^o Vanga, Vangena, Vermania, Viana, Vimania,
et Wangen |: Wangen:| Libera Imperii Urbs ad su-
periorem Arcum |: Ober-Argen seu Arco:| fluvium,
loco eminenti posita tribus leucis gallicis ad Occiden-
tem ab Jena, et quatuor ad Aquilonem à Lindav-
ia. Satis angusta est, in caepe merentur
videri Ecclesia S. Martini, et Kenodochium, nec-
non Praetorium seu Basilica Civilis. P. Capu-

cini hic etiam Conventum habent ab an. 1654. Cives omnes sunt Catholici. Hic elegans chasta veridaria, linteum, secula aliaque ferramenta conficiuntur, quibus meritis Cives uberimum quastum faciunt.

10.^a Isna |: Isny, Isni, Isno, Isnan, Isna, Isen, Isny, Isno, Isni: | urbs ad eundem locum nomini vicum sita 3. milliariibus ad Austrum à Leutkircho.

Quidam nomen ejus à Dea Iside, quæ antiquitus hic culta fuisse dicitur, alii verò communiter ab Isna fluviolo proxime ad eam scaturiente et illius muros aduente derivant. Quantum ad ejus originem conjectura est illam à Romanis exiitatum fuisse, quod varia Inscriptiones, nummi, et alia Romanorum monumenta prodere videntur.

Olim Urbi huic Dominati sunt Comites de Veringen et Nellenburg, à quibus Joanni Dapifero de Waldburg unam territorio Trauchburgensi pro 190. Marcis argenteis vendita fuit, à cujus Nepote Ottone Dapifero de Waldburg an. 1368. ipsa libertatem suam pro 9000. libris probatorum obolorum emit, ac eodem anno ab Imperatore Carolo IV. liberis Imperii civitatibus annumerata fuit.

Olim admodum splendida fuit, et ea propter minor Augusta dicta est; verum frequentia, quibus afflicta fuit, incendia splendore suo illam penè deiecerunt: enimvero an. 1084. tota in cineres abit. an. 1401. media illius pars, et an. 1631. tres quadrantes ~~totus~~ in fenum abierunt; tandem primum an. 1721. binis consecutivis incendiis penè tota perit. Olim frequentissimum in ea fuit linteum commercium. Magistratus et Cives Lutheranismum sectantur.

Intra illius muros continetur celebre liberum et Imperiale Ordinis S. Benedicti Coenobium à Manegoldo ejusque filiis Walthero et Wolfrado Veringensibus Comitibus an. 1096. sub Pontificatu Urbani Papæ II. et Imperatore Henrico V. fundatum; cujus primus Abbas S. Manegoldus eodem anno constitutus fuit; hic cum Monachos suos in omni

vita sanctitate instrueret, et sub regularis disciplina rigore coequeret, ab impiis et ingratis quosdam Discipulos paternas illius aspernante monitiones crudeliter occisus illustrem Martyrii coronam promeruit.

Comites Dapiferi de Waldburg ~~hujus~~ hujus Monasterii gerunt Advocatiam, simulque Supremum in illud Dominium pertendunt sub obtentu, quod quidem Otto Comes Waldburgensis an. 1365. Ubi sub certis quibusdam conditionibus à suo et suorum Successorum Dominio erant, minime autem Monasterium ipsum; qua de re lis indecisa penes Judicem adhuc pendet; interim Monasterium sua libertate fruatur, atque inter libera et immediata Imperii Coenobia recensetur.

11^o. Eglofense Territorium | Eglof vel Eglopf: | Liber Tractus Jense Ubi versus Cavum contiguus, cujus longitudo est 2. Leucarum Gallicarum, et latitudo totidem, et ad Comites de Traun Meffauica proparia |: Moysanif for Linia: | pertinens: inter quos Ernestus, postquam ad Comitis dignitatem saeculo praeterito excoctus fuit, illum à Domo Austriaca pro 30000. florenorum emit.

12^o. Lindavia, Lindoa, Lindora, Lindangia, Lindovia, Lindavium, Lintangia, et Phylira |: Lindau, Lindaw, Lindow, Liindow, Lintau, Lintawa, et Lintowa: | Urbs libera Imperialis Lutheranismus addicta, in Lacus Botanici Insula, qua 290. passuum ponte continenti jungitur, sita milliari ad occidentem à Wasserburgo, sub grad. Long. 29. m. 28. Lat. 47. m. 28. Ex una parte, ut jam dictum, 290. passuum ponte continenti jungitur, ex altera vero Lacus Botanici ramus totam Lacus Insulam, atque novam efficit, qua ab Incolis specialiter Insula vocatur; eam Piscatores, Nautica, et Textores incolunt, necnon vinea et horti decorant: proprio muro cingitur, et ab ea ad Urbem ope duorum pontium patet aditus, ob id Lindavia Venetiae Sueviae municipari solet.

Nomen illius Germanicum quidam derivant à Tiliis |: Lindon: | que olim hic affatim cutarunt. Illius exordia satis sunt incerta: conjicere ta-

men licet ipsam Insulam illam esse, in ^{qua} Tiberius Augusti Imperatoris Genas Castra habuit, et unde naves ipsius in Vindelicos excurrerunt: hujus fidem facere videntur Castrum et murus Ethninus dicitur, quo antiqua et valida sunt aedificia, ac primò intuitu veteris cujusdam Romanorum monumenti reliquias exhibent.

Postquam autem Franci Romanos Sueviâ expulerunt, deserta et incolis vacua permansit usque ad an. circiter 810. quo ab Adelberto Comite de Rohrbach Imperatoris Caroli Magni consanguineo et Rhetia Praefecto in ea civitatem fuit Sanctimonialium Ordinis S. Benedicti Coenobium; ad quod inde multi aliunde adventantes sibi in eadem Insula domos construxerunt, quae successive temporis ita creverunt, ut locus ex vicis circa an. 1066. Urbis factus sit.

Comitibus Brigantinis subiecta fuit, à quibus postmodum libertatem suam emit, unde, conjiciunt aliqui illam jam tunc liberam et immediatam Imperii Urbem factam fuisse. Varia, etque praeciosa, sequentibus temporibus obtinuit ab Imperatoribus privilegia.

Anno 1264. penè incendio perit, pari infortunio afflicta fuit an. 1347. et an. 1720. triginta Civium domus unacum aedamentario in cineres redacta fuerunt; ~~offroastropstiana Hersonnorum Ducis Ducum~~ Anno 1496. Lindavia Imperii Comitibus fieri celebrata, in quibus Imperialis Camera Tribunalis Ordo constitutus est. An. 1647. Succi Urbem hanc novem hebdomadam spatio frustra obsederunt. In Successionis Hispanicae bello Galli quoque eidem oculum adiecerunt.

Lindavia salubris spirat aura, pulchris aedificiis decoratur, estque celebre Emporium, optimisque vini exteri aequè ac indigenitalis commercium exercet. Extra muros versus Aquilonem occurrunt agri, vinea, hortu, vineta, multique vici, quibus ipsa dominatur. Anno circiter 1529. Lutheranismum amplexa est.

Fuit olim Lindavia Coenobium S. Minorum Ordinis S. Francisci ab ipsis primis S. Seraphici Patris adhuc viventis Discipulis à Tridento in Sueviam.

Solatis apparatus an. 1241. Amodo integrum adhuc extat
Sed Religiosis vacuum, ut quos Lutheranismus expulit.

Fuit et Franciscana disciplina foemininum Contu-
bernum an. 1270. fundatum, ut et aliud Monialium
Coenobium eodem an. 1270. vel 1272. excitatum, qua
itidem Lutheranismus perfunderit. **CC.** Capuumi
extra muros etiam habere domicilium ab an. 1624.
usque ad an. 1649. tum enim, ubi vi pacis Westphalicae
pristino juri suo reddita, plebs tumultuosa ex urbe
prolapsa illud diripuit et funditus evertit, ac solo aqua-
vit.

Demum **CC.** Societatis Jene etiam aliquan-
to tempore, nempe quandis in ea presidium mi-
litare Austriacum fuit, in hac urbe Residentiam,
seu, ut vocant, Missionem habere; ubi autem
vi pacis Westphalicae presidium hoc illam deserere
debuit, tum et **CC.** hi unicum illo, ut qui alio titu-
lo ibi non erant, receperunt.

Lindavia tamen adhuc subsistit Nobilissimum
et Principale, necnon Liborum et Immediatum Im-
periale Virginum Collegium, quod meliori, quam
recensita Monasteria, sorte et constantia veteres
Catholicae Religionis ritus et sacra, contra vim et in-
sidias Civium Lutheranismi Devotorum, ad hanc us-
que diem retinuit.

Ei praest Abbatisa sacris et consuetis Ecclesiae riti-
bus initiari solita, qua inter Liberos ac Immedia-
tos Imperii Status et Ecclesiasticos Circuli Suevici
Principes Suffragium habet. Ipsa sola, prout in simi-
libus pranobilium Virginum Collegiis in more po-
situm est, Stabilitates et continentiae voto tene-
tur; reliquae autem Virgines, quas antiqua et pro-
bata Nobilitatis titulo commendatas; nec enim
aliis aditus patet: sibi libertas habet, cum libuerit,
inde recedere possunt, et ad digna suo gradu con-
nubia transire.

Fundator ejus fuisse circa an. 810. dicitur Adel-
bertus Comes de Rohrbach Imperatoris Caroli M.
consanguineus et Rhetiae Praefectus, quod jam supra
memoravimus. Haec autem foundationis hujus occasio
fuit: cum Comes hic in Aeronio lacu periculosa tem-
pestate periclitatus vocata in opem **SS** ma Dei Matre

incolumis in hujus Insula littus ejectus esset, mox in deserto et inulto loco hoc Deiparae Ecclesiam et Sacerum Asceterium edificavit pro Sanctimonialibus Benedictinis atque Landaviam [Landau:] à voce Germanicâ Lândan nuncupavit; ex quo tandem Liudavia [Liudau:] factum est. Illud post à Ludovico Pio, qui ab an. 814. usque ad 848. Imperii clavum tenuit, vel, ut alii volunt, à Ludovico II, qui ab an. 855. usque ad an. 875. Imperator fuit, an. 866. vel 869. confirmatum fuisse dicitur.

Crebra, quae in eo loco Dei Mater in Devotos sibi clientes contulit, beneficia, non modo aliunde adventantium magna exierunt agmina, sed eo impulserunt, ut stabiles sibi in eâ Insula ad arcendam quoque hostium, praesertim Hungarorum, qui tunc Sueviam devastabant, et praedonum vim perquam opportunas sedes deligerent, sic ut Suesse in temporis Uobis exurrexerit, quae eodem ac Asceterium nomine insignita fuit, et quam Nos primum descripsimus.

Ab anno igitur 810. usque ad aetatem Alexandri Papae IV. qui ab an. 1254. usque ad an. 1261. Pontificatum gessit, Institutum Benedictinum in hoc Asceterio viguit; at sub ejus Successore Urbano IV. relicto priori Instituto Regulam S. Augustini amplexa sunt Nobiles haec Virgines: quibus vero causis, quae occasione vivendi rationem immutarint, temporum et variorum eventuum injuria transiit in oblivionem. Tandem exiisse omnis regularis observantiae iugo Canonissae saeculares factae sunt: rei tamen divina ac psalmodia quotidianam suam operam, et ad omnem honestatem suoque respondentem, sexui artes ac oeconomicam solertiam educantur.

§. VI.

De Comitatu Brigantino:

Comitatus Brigantinus [die Grafschaft Bregantz seu Bregantz:] aliquot complectitur minores Comitatus, nempe Hohenembriensem, Vallis Isulensem et Schellenbergensem, Blumeneusem, Montfor-

tensum, Veldkirchensem, et Sonnenbergensem. Tres prior-
res liberi sunt, et Imperio immediate subiecti.

Ejus longitudo a Septentrione ad Austrum est ferme
13. miliarium, latitudo ab Occidente ad Orientem 7.
Limites habet ad orientem Episcopatum Augustanum
et Tyrolis; ad Austrum Abatiam seu Grisones; ad
Occidentem Rhenum et Lacum Constantiensem; ad
Septentrionem Provincialem Suevia Praefecturam
et Comitatum Koenigsceos Lotenfelsensem. In
caeleo in eo occurrunt montes praecipue versus Orientem.

Antiquitus eidem speciales Dominati sunt Comites,
qui in Suevia et Halvetia admodum potentes fuerunt,
quorum origo eadem fuit ac Comitum Montfortensium.
Ab his ad Comites Hfulendorffenses, tum initio saeculi
XIII. ad Comites Montfortenses, peruenit. Wilhelmus
Marchio Hohenbergensis ducta in matrimonium Eli-
sabetha nata Comitissa de Montfort partem huius Co-
mitatus obtinuit, quam circa an. 1450. Sigismundo
Austriaco vendidit. Denique an. 1525. Hugo
Comes de Montfort Archiduci Ferdinando reliquam
partem pro certa pecunia summa reliquit, sique
totus ad Domum Austriacam transiit, penes quam
ad hanc usque diem remanet. Occurrit hic

1^o Brigantia, Bregentium |; Brognatz; totius
Comitatus Metropolis ad Lacum Constantiensem, qui
ibidem Brigantinus vocatur, sita, milliari versus
Orientem a Lindavia. In monte excelso seu pra-
ecepto saxo collocata admodum angusta est, ac po-
tius Arcem quamdam quam Urbem exhibet, verum
ad montis radices et iuncta Lacum extat amplissi-
mum et aereans Suburbium. Praecepti ac pra-
ecepti montes, et Lacus, quibus cingitur ad eam
aditum angustissimum sique munitam efficiunt.

Creditur esse Strabonis Brigantium, et Antonini
Brigantia. Nomen à veteribus Brigantiis, qui
olim in hac plagâ Dominati sunt, eandem exitarunt,
accepit.

Jam aetate. T. Antonini ipsa extatit,
praesidiumque Romanum habuit adversus Alemannos.

An. ch. 631. S. Gallus hic Evangelium praedica-
vit. An. 948. Hermannus Sueviae Dux ope-

Ottonis I. Imperatoris Castrum Brigantium occupavit.
 an. 1079. Ulricus III. Abbas Sangallensis urbem hanc
 subegit et incendit. An. 1407. Abbatisscellenses et
 Sangallenses illam à 9. novemb. usque ad 13. Januarii
 sequentis anni obsederunt, ubi à Comitibus Brigantinis,
 Montfortensi, Wardenbergensi, Sawomontano, et aliis
 Sueviae et Societatis S. Georgii Nobilibus profligati,
 obsidionem solverunt. An. 1581. grave incendii
 damnum perpeffa est. An. 1646. Suesi eam occu-
 parunt et expilarunt, at quadragesies centenorum
 millium florenorum praedam egerunt. An. 1744.
 mense Octobri in Successione Austriacae bello Gallici
 sub Principe de Clermont illam terram marique
 adorti sunt, verum ab incolis strenue se defendenti-
 bus repulsam passi sunt.

Vineta habet vinum satis exquisitum profe-
 rentia.

Brigantiae B. Capucini habent Conventum ab
 an. 1639. proprius eidem Urbi inter montes etiam
 adjacent bina Sanctimonialium Ordinis S. Francisci
 Monasteria, quorum unum S. Annae, alterum
 Thalbacense nuncupantur.

2^o Augia Major [Mosorvan:] Celebre Ordinis
 S. Benedicti Monasterium Semilena Gallia ad Aus-
 trum à Brigantia ad ripam Lacus Avonii, ubi Bre-
 gans annis in illum influat, amoenissimo locositum.
 alias etiam Augia Brigantina, sive Monasterium
Brigantium nuncupari solet.

Quidam illud Monasterio Sangallensi antiquius
 esse autumant, eoquod non procul inde in montanis
 S. Galli Oratorium seu Sacellum monstratur humile
 et exiguum aedificium.

Primus hinc appulisse dicitur S. Columbanus, qui
 ob imperium Theoderici Burgundiae Regis concubina-
 tum incessanter redargutum impie Brunehildis
 et Aulicorum factionibus à hoc Luxoviensi Monaste-
 rio pulsus ad Theodebertum Austrasiorum Regem se
 contulit, à quo benigne susceptus facultatem obtinuit
 intra sui Regni terminos habitationem sibi deligen-
 di, cuiusque unum SS. Gallo, Magno et aliis
 quibusdam sociis feliciter hinc venit, et ad normam

Luxoviensis Monasterium condidit in eo cum Discipulis
 suis perpetuo permansurus, atque proximorum Saluti in-
 vigilaturus. At quo magis ipse et ejus comilitones
 animabus Deo lucrando intendebant, eo majus et voluti-
 vatianum ~~adversum~~ ac implacabile probris in se con-
 citarunt Idololatrarum Brigantinorum odium,
 quod eo usque exerevit, ut à Gundone Suevorum Duce
 tunc temporis Ueberlinga residente mandatum obti-
 nuissent, quo ipse et socii solum vestire et sedibus su-
 is cedere jubebantur. Igitur S. Columbanus eorum
 furori ~~opposito~~, postquam ibidem per triennium cum
 Discipulis suis demoratus fuisset, cedere coactus Ita-
 liam versus an. Chr. 613. ad Agilulphum Longobardo-
 rum Regem iter arripuit; S. Gallum vero repentinè
 febri invasum ibidem reliquit adjunctis ipsi in solati-
 um et morbi ~~obsequio~~ levamen Magnualdo et Theo-
 doro Monachis; quibusum sive Barbaros pestatus, sive
 de corporali Sanitate sollicitus, Abbonam se contulit, in-
 deque ~~convalescens~~ evoratus à Fridaburga memorati Gun-
 donis filia Spiritum nequam expulit; unde Divis gratiam
 consentus fuisse, necnon Monachos aliquot eo in loco,
 à quo prius ipse cum Columbanis ac sociis ejectus fuerat,
 iterum collocasse creditur. Tandem postquam verbo et
 exemplo omnem idolorum cultum à Brigantinis
 eliminasset, Abbona supremum diem obiit.

Colapsus dein temporum injuria Brigantinum
 Monasterium Adalvius Rhaethorum et Brigantia
 Comes an. 1098. Jenuò restauravit, et Religioso-
 rum virorum Coloniam ex Aneterio Betonsiano
 demumtam in eo constituit. Illud an. Chr. 1102.
 Rudolphus Comes à Pfullendorff laudati Adalvici
 nepos ita liberaliter dotavit, ut à Monachis Scun-
 dus eorum fundator praedictur. Cumque
 postmodum iterum abiisset in deteries, B. Wil-
 helmus Abbas Hirsauensis, qui ab an. 1169. us-
 que ad an. 1191. Monasterio suo Sanctissime præ-
 fuit, Gotfridum cum aliquot Monachis illuc mi-
 sit, qui sub Abbatis titulo eundem locum in utroque
 statu corrigens ac reformans consuetudines regulares
 observantia ibidem laudabiliter plantavit, qua
 adhuc ibidem praclarissime vigent.

3^o Comitatus Hohenembriensis | In Graßpfaß Gof-
 fan-Embri: | Imperio immediate subicitur. Situs
 est in valle Rhenana | Ypirtthal: | versus Rhatiam
 seu Grisones, Urbis Brigantine Tractum inter et Comi-
 tatum Montfortensem iuxta Rhenum. Ejus
 longitudo ab Oriente ad Occidentem ad duo miliaria
 unum dimidio porrigitur, latitudo autem à Septentrio-
 ne ad Meridiem unum milliare aequat. Occurrit

Embrium, seu Anisum | Embri: | elegans oppidum ad
 praalti montis radices situm 2. miliaris ad Austrum
 à Brigantiâ. Illud magnificentissimum palatium, pretiosum
 vivarium, ampla piscina, et vicina thesauri famo-
 sum satis efficiunt. Eidem imminent bina Cas-
 tra munitissima in apice praerupti montis collocata,
 quorum unum vetus, alterum novum Anisum
 seu Hohenembrium vocantur. Vetus inde celebra-
 tur, quod Imperator Henricus VI. Wilhelmum Fran-
 cedi filium unicum aliquot Nobilibus an. 1194.
 Neapoli captum huius Castro, effossis prius, quod ajunt,
 oculis, incluserit, ubi et vitam unicum sociis suis
 ponit.

4^o Comitatus Montfortensis | In Graßpfaß Mont-
 fort: | De illo supra Sect. VIII. S. III. differimus; nec
 is, quae ibidem circa illum vetulimus, nihil occurrit
 addendum, nisi quod à Castro in monte positum, quod
~~Montfortis~~ ~~Montfortium~~ ~~Montfortium~~ ~~Montfortium~~
~~Montfortis~~ ~~Montfortium~~ ~~Montfortium~~ ~~Montfortium~~
 quod Montfortis seu Montfortium dicitur,
 Anisum seu Embrium inter et Veldkircham in monte
 positum, nomen habeat.

5^o Comitatus Veldkirchensis | In Graßpfaß
 Veldkirch: | ad Orientem confinis est Comitatus
 Bist. Blumenaccensi, ad Austrum Comitatus Vallis-
 dulcensi et Schellenbergio, ad Occidentem Rheno, et
 ad Septentrionem Comitatus Montfortensi.

In hac ora. Dorsus Romanorum Bellidur Rha-
 tes iniquavit, unde Regio haec à Rheno ad Illam
 | In Ill: | fluvium usque Vallis Dorsiana vocata fuit.

Comites Veldkirchenses posteri fuerunt praeorum
 Montfortensium Comitum, qui jam saeculo IX. flo-

merunt: volent tamen aliqui eos non primos fuisse Veld-
Kirchienses. Comites, sed jam diu ante ipsos alius prosa-
pia Comites huius regionis dominatos fuisse.

Anno 1279 regio haec temporè

An. 1278. Rudolphus Comes prosapia sua ultimus et
improles Comitatum hunc Leopoldo II. Austriaco pro
36000. florenorum summâ vendidit. An. 1417. Comi-
ti Teggemburgensi oppignoratus fuit, et an. 1436. de-
niè redemptus.

In eo Notatur

Veleurium, Franopolis, et Veldkirchia (Veld-
kirch, Veldkirchen, Veldkirchen, Veldkirch) exi-
qua, comita et quarstusosa urbs ad Idam (Id) fluvium
posita milliari ad austrum à Montfortis, et duobus à
Brigantia, sub grad. long. 31. m. 58. lat. 46. m. 48. Ca-
put Comitatus, cui et nomen tribuit, Diocesis Curien-
sis.

Romani eam Valerium dixerunt, quod in
valle montibus undique circumdata jaceat. Vete-
res Rhati eam Campum (Gold) vocaverunt, nec non
traditum est, Incolas, ubi Christianam religionem am-
plexi sunt, hoc loco Templum in honorem S. Petri
aedificasse, Urbemque suam Campi Templum (Gold-
kirch) nuncupasse.

Creditur Metropolis fuisse
Istironum seu Esthionum Germaniarum populorum,
qui olim ad Rhenum Sedes habuisse dicuntur, unde
postmodum pulsati in Livoniam usque commigra-
verunt.

Ad latus meridionale ei impendat vetus et muni-
tum Castellum in colle positum Schattenburgum
(Schattenburg) dictum, olim Comitum Montforten-
sium Sedes, ad cujus pedem principes Civis, et qui quas-
tum à Comitibus capiebant, ~~in migratis~~
relicta veteri urbe, aedes construere coeperunt, novam
que urbem fundaverunt. Quod veteris urbis remanens
est, Urbs vetus (Delt-Stadt) vocatur, atque 1500.
passibus ad Caerum à novâ distat.

In hac veteri urbe extat Sanctimonialium Oedi-
nis S. Dominici Monasterium praclarissime res-
tauratum et amplificatum. De eo constat olim
350. Moniales illud incoluisse. Fundator illius igno-
ratur. In hoc Coenobio an. 1710. Praepositus Caro-
nizationis seu Beatificationis Venerabilis Servi Dei
Fidelis Capucini jam olim an. 1622. sub Urbano

viii. Papa reassumptus, et tandem an. 1729. à Papâ Benedicto XIII. finitus, ipseque Fidelis inter Beatos relatus fuit.

In Nova Urbe extat Ordinis S. Benedicti Domicilium, antehac Equitum Melitensium Beneficium, seu, ut vocant, Commenda an. 1218. ab Hugone Comite de Montfort sub Imperatore Frederico II. humiliter fundata, quo an. 1611. Abbati et Conventui ad Vinea | Woringaston | 62000. florenorum pretio cum omnibus possessionibus suis venit; et ab his sub finem præteriti sæculi, scilicet an. 1696. Ottenburano Ordinis S. Benedicti Monasterio iterum diremdita fuit.

Patres Societatis Jesu etiam hîc habent Collegium parochiali Ecclesia contiguum an. 1649. fundatum et edificatum. Ordo hîc modo non amplius extat.

Extra muros quoque adest B. Capuccinorum Cenobium ab an. 1605. quod unum cum Templo absolutum, et die S. Andrea Apostolo sævâ Tolenni ritu dedicatum fuit ab Episcopo Curiensi. In eo Guardianus fuit B. Fidelis Sigmaringanus, qui apud Grisones Missionarium agens à furentibus Calvinistis in Catholica Religionis odium sub initium præteriti sæculi timidatus fuit. Illius Caput ibidem in sacello ad ejus honorem edificato et publica populi fidelis devotioni expositum asservatur.

6^o Mons S. Victoris | D. Victor-Berg | In hoc monte duabus Lemis Gallicis versus Montfortinum Castrum à Veldkirchia disito extat Monasterium B. Conventualium Ordinis S. Francisci. Monasterio huius originem dedit vita et mors S. Eusebii Martyris, qui natione Scotus, genere Nobilis, professione Monachus San-gabensis, de licentiâ Abbatis sui Monasterium agrestis amore vitæ solitariae in hunc montem suscepit, ac ibidem annos triginta transegit. Subinde ad corrigendos inulti populi mores in subjectam regionem descendere solitus laboris sui mercedem tulit an. 884. falce foenariâ, cum rusticis cuiusdam impietatem redargueret, truncatus capite. Quando autem memorati B. Conventuales in hoc monte Domicilium obtinuerint, id nobis est ignotum. Certâ memoria proditum est, antiquitus locum hunc ad Monachos San-gallenses pertinuisse.

7^o Vallis Bezaviensis | Sub Thal Bezan | Inter

altissimos montes et rupes sita est; necnon etiam Interior
 Silva Brigantia nuncupatur. Nos illam Bozavien-
sem vocamus à Bozavis omnium totius Vallis seu Sil-
 va Bagonum pris prinipe, et quasi medietate.

Vallis haec versus Occidentem Territorium Briganti-
 num, Anisienque seu Embrium contingit; versus
 * Nebelgoja Ma Orientem ad Tyrolin; versus Meridiam Nebelgojam
bolgow; Distric et Helvetiam; versus Aquilonem autem Wangam-
tis in Comitatu spectat; quamvis ab his, aliisque finitimi-
Veldkirchensi bus immanibus jugis, et montibus distinetur,
in confiniis Hel- et rehet includatur. Toparchia Veldkirchensi
vetia. tota haec Vallis seu Sylva cum Incolis incorporata est;
 jura tamen municipalia propria, et privilegia in-
 signia possidet; ita ut Praetorem suum, quem Landam-
mannum vocant, tanquam Caput suum liberè salu-
 gat, et quidem ritu vix alibi usitato: Veldkirchis
 namque ibius Toparchia Officiales Austriaci advenien-
 tes pro parte Serenissimi Dominatus quatuor ex tota
 valle viros designant; à quibus Vallicola unum
 in Landammannum hoc ordine creant: Statuentur
 quatuor denominati ad quatuor diversa loca sub Dio,
 tunc dato signo singuli ibidem congregati Vallicola
 currunt, quilibet ad eum, quem Landammannum
 habere cupit: qui igitur majori concurrentium cu-
 mulo circumdatus deprehenditur, hic tanquam suf-
 fragiorum pluritate electus salutatur Landamma-
mus; cui etiam quatuor Senatores à Popularibus
 adjuvantur; penes quos proinde Oligarchia, et
 Summa rerum gubernandarum potestas residet;
 ita, ut jura gladii utentes etiam de gravissimis de-
 lictis Sententiam ferant, et exequantur. Insuper
 unde, quamdiu jam, quibusve meritis hoc Dicaste-
 rio potiti fuerint.

In hujus Sylva seu Vallis prinipe Bago Patres
 Capucini Cenobium habent ab an. 1655, quod ipsius
 Baggi nomine Bozavium dicitur.

80. Comitatus seu Ditio Blumenecensis; Sir Graff-
Blumanaach; Veldkirchensi ad ori-
 entem sita est. Olim proprios habuit Dominos, qui
 ab eâ nomen habuerunt: iis extinctis Comites de
Werdenberg illam possederunt, ab his ad Comites de

Brandeis pervenit, postmodum Comites Sulzica potiti sunt, inter quos Rudolphus an. 1613. eandem cum omnibus ad illam pertinentibus Monasterio ad Vineas |: Loringan: | Sub Abbate Georgio pro Summa 15000. florenorum in perpetuum vendidit. Nomen habet à Castro, quod duobus fere milliariis versus Orientem à Veldkirchia distitum est.

9^o Vallis Dulcis |: Wadutz, Waldutz: | Comitatus in valle Rhenana et confiniis Rhatia seu Grisonum sita Veldkirchensi Comitatus ad Austrium positus. Saeculo XV. Barones de Schellenberg illum Comitibus de Brandeis vendiderunt, qui postmodum unum cum jure Dominio Schellenbergensi an. 1507. per matrimonium ad Comites Sulzios pervenit. An. 1613. Caspar Comes Hohenembriensis euntionistitulo Comitatum hunc adeptus est: tandem an. 1699. pari titulo Josephi Principis de Lichtenstein factus ~~pro~~ fuit. Hic nihil notandum occurrit praeter ejusdem nominis Castrum in Saxo positum et vico impendens, duobus milliariis ad Austrium à Veldkirchia distitum, antehac Sedes ejusdem Hohenembriensis Comitum familiae.

10^o Mons Solis seu Sonnenberga |: Donnunberg: | Comitatus non procul à Rheno et Valle dulci ad Orientem situs, Tyroli ad occidentem, et Prætigavia Grisonum regioni ad Septentrionem. admodum Montosus est.

Hujus nominis Comites jam à multis retro saeculis in Austria domicilium suum stabilivere. Ab his Comitatus iste ad Comites de Werdenberg pervenit, à quibus Eberhardus de Waldpurg an. 1463. pro 30000. florenorum illum emit: cum autem postmodum ratiōne Summi Imperii lis ipsam inter et Bonum Austriacam orta esset, haec tradita eidem magnâ pecuniarum Summâ Comitatum hunc sibi proprium fecit. Hic notatur

1^o Sonnenberga |: Donnunberg: | Castrum in monte positum et ad Illam |: Ill: | flumen situm. leuca gallica ad Austrium à Blumencico, et duobus ad Orientem à Valle dulci.

2^o Bludentum |: Fludentz: | Ubs enigma Sarda.

nusta Caput Comitatus. Saeculo proterito bis vel ter flam-
mis casualibus combusta fuit. B. Capucini extra
idius muros habent Coenobium, quod via absolutum an.
1651. Calendis Martii incendio consumtum est, sed statim
restauratum eodem adhuc anno 28. Augusti ab Ordi-
nario loci consecratum fuit.

Aegio, quam Comitatus hic occupat, Walgovia nuncu-
patur, quam Illa (Il) fluvius profluit, ac postmodum
hand procul a Veldkirchio Rheno immergitur.

ii. Vallis Montafina (Montafinorum) sita est
in confiniis Prætigaja (Prætigai) grisonum provincia,
que ipsi Australis est; ad duo circiter miliaria pro-
tenditur. Nomen habet à monte, qui Montafinus
vocatur, estque pars Rhaetici montis; in eo Illa sca-
turit, quae Vadam hanc perfluens pludentium ver-
sus cursum suum dirigit, et ad cuius utroque la-
tus, varii Vici numerantur. Caterum hujus Vallis in-
colae passim male audiunt.

§. VII.

De Brisogja Austriae.

Brisogja, Brisegavia, Brisachgavia, Brisog-
via, Bresgavia (Brispurg, Brispgaw, Bris-
gow, Brispgow, Brispgow, Brisichgow) pul-
chra et admodum fertilis, et omnium farinæ rerum
ad vitam necessitatem et commodum comparatarum
abundantiâ percelebris regio ita, ut totius Sue-
viae in Germania paradisi esse videatur.

Limites habet ad Orientem Dominium Fürsten-
bergium in Sylva Nigra; ad Austrum Urbes Syl-
vestres; ad Occidentem Rhenum, qui illam ab Al-
latia separat; et ad Septentrionem Ortenavi-
am.

Olim provincia haec divisa fuit in Landgraviatum
Brisacensem et Comitatum Friburgensem. Mar-
chiones Badenses Landgraviatum Brisacensem
possederunt; et Agnes Berchtoldi V. Ducis Savin-
gia filia Imperatoris Comiti Fürstenbergio nupta
ad ipsius familiam Comitatum Friburgensem attu-
lit an. Chr. 1228. Modò tota provincia Domini
Austriae parat, si quaedam, eaque satis ampla Do-
minia ad Marchionem Badensem et alios pertinen-

tia, quae nos atibi jam expendimus, exipiantur.

Longitudo ejus à Septentrione ad Austrum est 16. circiter leucarum gallicarum, et maxima latitudo tredacim.

In triginta annorum bello, ut et in eo, quod an. 1672, exortum est, et Luxemburgicum à nomine gallici Belliducis dictum est, gallici Austriacos ea hac provincia deturbare conati sunt: verum pace conclusa iisdem semper restituta fuit. Ocurrit hinc

1^o Trimontium |: Treiburg |: Urbs angusta; de qua supra, ubi nobis, ^{de} Superiori Hohenbergensi Comitatu sermo fuit, disserimus S. III. n. 1^o

2^o Waldkirchia |: Waldkirch |: Urbs parva in Hercynia Sylva ad Elziam |: Elz |: fluvium sita s. fere leuis gallicis à Trimontio versus Occidentem à Trimontio, et tribus ad Septentrionem à Treiburg. In triginta annorum bello gallici eam occupaverunt, ac primum an. 1648. in pace Westphalica illam Domini Austriaca restituerunt.

In ea est celebre Canoniorum Saularium Collegium. Olim et à primâ suâ fundatione fuit Monasterium Ordinis S. Benedicti Monachorum fundatum à Burchardo Alemannicarum provinciarum Duce; quibus saulo x. ejusdem Ordinis Moniales successere, quae postmodum saupso Regula S. Benedicti jure Canonice Saulares factae sunt. Denique an. 1434. per Julium Cardinalem Legatum Apostolicum in Concilio Basiliensi annuente Sigismundo Imperatore Canoniorum Saularium Collegium factum est. Inter hujus Collegii Praepositos maxime celebratur Balthasarus Mercklin J. U. D. ac Imperii Vice Camellarius, qui an. 1529. ad instantiam Imperatoris Caroli V. Episcopus Constantiensis creatus est. Obiit Treviris an. 1531. 52. annos natus.

Leuia gallica versus Austrum ab hac Urbe occurrit Vallis Cotera |: Cotterthal |: ubi theomae sunt Feccosis, Intericis, et Hydropticis, quodajunt, salubres.

3^o Cella S. Mariae |: Sankt-Marien-Zell; vulgò S. Margan |: Canoniorum Regularium S. Augustini in Nigra olim Martiana Sylva Monasterium, Leuia gallica ad Orientem à Benedictinis S. Petri Monasterio, et quinque ad Orientem à Treiburg distitum. Fundatum prohibetur an. 1120, à Brunone de

Hohenberg Cathedralis Ecclesiae Argentinensis Praeposita,
et an. 1125. ab Honorio Papa II. confirmatum. Tan-
dem temporum at hominum injuriâ celebre Monasterium
hoc pene ad initas redactum an. Chr. 1370. alii euidam
ejusdem Ordinis Omnium Sanctorum Tribrugi Coenobio subid
temporis pariter variis calamitatibus afflicto et pene col-
lapso auctoritate Henrici Constantiensis Episcopi anne-
xum, et, ut ajunt, incorporatum fuit.

Anno 1430. hoc S. Maria Coenobium cum omni supellac-
tili sacra aequa ac profana totum in cineres abiit; cum-
que per 30. annos in busto suo quasi consepultum jaciis-
set, illud Abbas Joannes V. de consensu Capituli sui,
cum quaevis attinentis ac bonis etiam immobilibus
S. P. Q. Tribrugiensi plenariè direndidit pro Summa
4800. florenorum; qui tamen ab emtoribus vel pos-
teris eorum illis, quibus debebantur, nunquam me-
morati fuerunt seu persoluti. Hinc sequentes Ab-
bates contractum hunc multis scitentem vitis pro-
viribus impugnarunt; ac tandem apud Judices, eis rem-
perdiderunt, ut post aliquot saeculorum seriem, non
modo fundum Monasterii sui, sed et bona, si non
omnia, saltem aliqua caepe non contemnenda à
Tribrugensibus receperint; undè et hoc adhuc saeculo
in eodem fundo Monasterium et Templum recens
aedificarunt, in quo nunc laudabiliter et pia Deo
serviunt.

4^o S. Petri |: 7^o Hator: | Celeberrimum Ordinis
S. Benedicti Monasterium in Horiniâ Sylva situm
tribus milliariis communibus ad Orientem à Tribrugo.
Fundatum perhibetur an. ch. 1093. à Berchtoldo
II. Jaringia Dahine Alemannia Duce, et à Beato Geb-
hardo ejus fratre germano et Constantiensis Episcopo Se-
disque Apostolica per Germaniam Legato conserva-
tum.

Berchtoldus iste an. chr. 1111. diem supremum obiisse
dicitur. Uxorem habuit Agnetem Regis Arelatensis
filiam. Ambo tumulati sunt in hujus Monasterii
Templo ante Altare S. Crucis, ubi honestissimam sibi et
Successoribus suis comparaverant sepulturam.

Floret etiamnum adhuc vetustissimum hoc S. Petri
Coenobium, quamvis in Suevis et aliis, quae secuta sunt
Galliam inter et Imperium bellis continuis veluti hosti-
um exactionibus terribiliter infestatum fuerit.

50. Guntherina Valdis |: Guntersrod-Isal: | Celebre ac
magnificum Bracobilium Virginum Ordinis Cisterien-
sis Coenobium communiter Guntherthalense nuncupa-
tum, in valle amoenissima situm Lemia gallica versus
Euronotum à Freiburg.

Emittatum perhibetur an. 1224. ejusque benefactores
et dotatores fuerunt Illustres Comites de Freiburg, et No-
biles viri à Keppenbach, itemque nobiles de Blumencich,
de Klingenberg, aliique, quorum ibidem plurima et
praclara sunt Mausolea. Prima illius Abbatisa fuit
Adelheidis electa eodem anno 1224. quae amplius quin-
quaginta ~~annis~~ quinque annos cum laude praefuit.

Anno 1480. in festo S. Mariae Magdalena, Coenobium
hoc ingenti aquarum inundatione penè submersum
est, in eo quippe adeò stagnavit aqua, ut umbilico-
tamus in perystilio, in Templo homines in eà starent,
à coemeterio sana sepulchralia abducta, p. Anfu-
gerunt Moniales in vicinam eodem, ubi in casà rus-
ticà Deum et Sanctos precibus onerabant. Cessavit
tandem malum, ipsaque Coenobium repatière.

Ante annos dicto veteris Monasterii aedificio no-
vum à fundamentis emittatum fuit, quod magnifi-
centià suà vix unquam alteri Sanctimonialium
a veteris cedere videtur, in quo pia nobiles haec
virgines Deo laudabiliter servant.

50. Freiburgum |: Fryburg, seu Fryburg: | Urbs
venusta et Caput Brisgoja, olim validissimum propu-
gnaculum ad Treisam fluvium sita in aditu Sylva
Nigra, 3. miliaris ad orientem à Brisaco.

Ortum suum habere dicitur à Metabaris, qui Me-
tadifodina non procul abhinc extantis gratià quam-
plures domos ibidem sibi construxerunt, quae vicum
effecerunt, quem an. 1118. vel 1120. Berchtoldus III.
Zaringiae Dux urbem fecit, juxta hos verus, quo-
rum memoria adhuc superest:

Anno millesimo centeno bis quoque deno
Frayburg fundatur, Berchtoldus Dux Dominatur.
Novam hanc urbem etiam tot tantisque privi-

legis et immunitatibus donavit, ut hucusque temporis Urbs
 municipalis esse detraheret. Extinctis Zaringia Du-
 cibus ad Comites Fürstbergios an. 1218. ope matrimonii
 devoluta est; inter quos Egoni II. Dissensio fuit cum
 Civibus libertatem suam adversus ipsum tuentibus.
 Comes supplicis ab Episcopo Argentineni acceptis Urbem
 aviter impugnavit; nec tamen quidquam obtinuit, nisi
 quod an. 1293. transactis inita fuerit, vi cuius Urbi jus
 presidii assertum fuit, Comitesque spondarunt se
 adversus illam nullum cum quoquam foedus inita-
 ros, nec illius Cives ad sua tribunalia tracturos. Post-
 modum tamen Egon III. deinde Simultates cum hac
 Urbe gessit, et à Civibus expulsus fuit, qui deinceps
 illimitatam Comitibus prestare obedientiam detraha-
 runt; unde an. 1327. sine ipsorum consensu cum aliis Urbi-
 bus, et an. 1350. cum Austria Ducibus adversus Tigurinos
 idem foedus inisse legitur. Mortuo Frederico Comite
 Fürstbergio Frisingenses filia ipsius Clara, qua
 Gogoni Comiti Palatino Tubingensi nupsit, se
 submiscent, obnoxiavit quidem Egon IV. huius Cla-
 ra patris, idque efficit, ut post dicta Clara rep-
 tis ipsius mortem numerata quadam pecunia sum-
 ma Urbi Dominium obtinerent, sed an. 1366.
 orta ipsam inter et Cives dissensione, hi illum
 exturbaverunt, exiit, quod Urbi impendebat, ipsius
 Castros. Tandem ea ratione lis inter eos com-
 posita fuit, ut Comes pro summa 20000. Marcarum
 assenti totum, quod ipsi in illorum Urbem compete-
 bat, Dominium Civibus vendiderit; et quia Dominus
 Austriaca has pecunias suppeditavit, hinc Frisingen-
 ses an. 1368. se illius Dominatui subdidissent.
 Urbi autem Archidux Fredericus in Concilio Con-
 stantiensi ab Imperatore Sigismundo proscribitus
 fuit, Urbs hoc Imperio adjecta fuit; at postmo-
 dum deinde eam recepit. Ab eo tempore semper Do-
 mini Austriaca ad hanc usque diem paruit.
 In triginta annorum bello et sequentibus bellis
 Urbs multas exultavit calamitates, moxque hosti-
 um moxque amicorum fuit. An. 1632. Suedi illam
 occupaverunt, quibus brevi post à Casaribus erepta
 fuit. at an. 1634. et 1638. Suedi deinde bis illam ob-
 tinerunt, penes quos mansit usque ad an. 1648.

quo pax ipsos inter et Imperium conclusa fuit. Anno 1677. Galli mediâ et rigidâ hyeme vel proditione vel perfidâ unanimitate Breves illam subegerunt, atque subversis et excisis aliquot ipsius Suburbii unicum cum omnibus aedificiis, et Religionis, quae in eis contabant, domibus, tot tantisque munitionibus auerunt, ut inter praestantissima totius Europa propugnacula recenseri mereant, duobus Castris, quae eidem à monte imminabant, tertium ibudque amplum adiderunt, eaque validis munimentis instruxerunt. An. 1697. in pace Rinvicensi Domini Austriaca restituta fuit. An. 1713. in Successionis Hispanica bello post duorum ferè mensium obsidionem Galli sub Duce Villarhis illam pacis conditionibus obtinuerunt, at anno 1715. post pacem Rastadiensem seu Badensem Denno ad Austriam rediit. Tandem an. 1744. in Successionis Austriacae bello iudem Galli sub ipso Romanorum Rege Ludovico XV. post 45. dierum obsidionem illa potiti sunt, ac postmodum penitus illam demoliti fuerunt, adeo, ut modo muris omnibus nudata vicum dumtaxat referat: Castra vero eidem à monte impendentia ita existerunt, ut illorum nec minimum amplius appareat vestigium.

Triburgi residet Anterioris Austriae Diasterium seu Regimen. Adest etiam celebris Universitas anno 1460. vel 1463. ab Archiduce Alberto fundata.

Hic etiam videri meretur Templum principale ex lapidibus quadratis constructum unicum pretioso campanili, quod Argentoratensi vix cedere videtur, nisi quod istud ad 574. pedes dumtaxat in altum porrigatur, Argentoratense vero ad 574. à Duce Saringia Conrado an. 1152. constructum coeptum est.

Adiunt etiam varia utriusque Sexus Monasteria, ut Cenobium Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini an. 1300. à nobili viro Ivone filii Joanne Waldkirchio, seu Herman de Waldkirch communiter appellato sub titulo et invocatione Omnium Sanctorum fundatum et constructum introductis in illud à Marbacensi in Alsatiâ Superiori Cenobio ejusdem Instituti Religionis; ipsaque duo Religionis hujus humo habitu reliquam vitam sub suavi obedientia iugo

in illo transigit, tandemque an. 1317. pia in Domino obiit posito illi hoc Epitaphio:

Anno 1317. obiit Ivo dictus Amman de Waldkirch miles, hujus Collegii Fundator et Conversus.

Cum vero Coenobium hoc mox ab initio prima sua fundationis ob magnas discordias et funesta bella inter Comites Friburgenses et Cives Friburgenses agitata graviter admodum periclitari coepisset, speciali cura Abbatis Cönglingensis ab Eberhardo Episcopo Constantiensi tanquam loci Ordinarius an. 1312. demandatum fuit. Denique anno 1340. cum se solo et propriis viribus subsistere amplius non valeret Abbatia Herimiana vulgò Cella Mariae!

Morsggen! nuncupata, de qua supra n. 3. egimus, ~~composita~~ eo temporis pariter agonizanti fuit additum et incorporatum; unde deinceps duobus istis Monasteriis unius duntaxat praesuit ac etiamnum praesert Antistes.

Ord. Prædicatores Ordinis S. Dominici. huius etiam habent Conventum ab an. 1236. quo à quatuor Senatoribus et cunctis Civibus annuente Rudolpho Urbis Plebano huc ad manendum vocati fuerunt.

Adiunt quoque Ord. Eremitæ Augustiniani, quorum Celsaria omnium, si principalem excipias, qua in hac Urbe extant, facile speciosissima est. De illorum Conventu primâ et geminâ origine nihil certi scimus.

Ord. Franciscani Friburgi etiam possident Monasterium an. 1226. fundatum. Illud primitus incolebant Ord. Conventuales Ordinis S. Francisci usque ad an. 1515. tunc enim S. Augusti auctoritate Leonis Papa X. et Maximiliani I. Imperatoris iis extorrisis strictioris Observantia Franciscani provincia Argentinae in illud introducti fuerunt, qui in illo permanserunt usque ad an. 1580. tunc enim vocens erecta Ord. Minorum S. Francisci de Observantia Tyrolensi provincia adjectum fuit.

Ord. Capucini huius etiam habent Coenobium ab anno 1600.

Adest etiam Domicilium Ordinis S. Antonii primi Eremitæ, quod modo Sequioris Sexus personæ incolunt ceterâ Magistratui Urbis pecuniarum summâ exhiberi solitâ, vocanturque Alumni S. Antonii, vulgò S. Antonii Hofmeisteren.

Item Domicilium Equestri Ordinis Teutonicorum. Adfuit etiam Domicilium Equitum Melitensium,

quod ubi anno 1677. Galli Urbe potiti sunt, eamque novis
munitionibus augere coeperunt, unicum Suburbio, in quo
situm erat, protinus novam aedificiis appertinentibus di-
cutum, et solo aequatum est.

Etiam C. Ordinis S. guilielmi Coenobium huc habue-
runt, qui, postquam Gadi an. 1677. Urbe potiti sunt, re-
lictis Coenobio suo, ad proprium fundum suum pagum vide-
licet Oberriedensem 2. miliaris ad Evonotum à Friburgo
distantem Semigrarunt, ibique novum sibi excitaverunt
Claustrale Domicilium; in quo cum post initium Sauli
hujus disciplina et regularis observantia laborare coe-
pisset, auctoritate Sedis Apostolica et Imperatoris Caroli
VI. illud Abbatia San-Blasiana Ordinis S. Benedicti ple-
nè adjectum fuit et incorporatum unicum illius Mona-
chis, qui ex quilielmitis facti sunt Benedictini.

Jesuita quoque Friburgi magnificentiam habent ^{cant} Col-
legium à Leopoldo Archiduce Austria Episcopo Ar-
gentoratensi et Patavicensi an. 1628. in Urbem et
Academiam introducti, in qua praeter humaniores
Litteras, Philosophiam, Theologiam, Mathesin,
Historiam, p. docent. modo adsumunt etiam aliorum Ordinum Professores,
et Jesuitarum
Ordinem Monas-
teria.

Non procul ab hac Urbe, et in pede Montis, qui ^{est} S. Joannis Baptistae dicitur, ^{est} Semilansia ^{est} ex-
tat Castorianorum Coenobium fundatum an. 1347.
à Joanne Suealin alias Grefet appellato Urbis Con-
sule.

70. Zaringia |: Zäsoingen, Zasoingen, et Zaringoni;
vetustissimum et dirutum Castrum montanum una-
cum ejusdem ^{nomine} ~~nomine~~ Bago Semilansia Gallia ad Septen-
trionem à Friburgo distans. Mons, in quo Castrum
positum erat, satis altus est, Castrum autem peni-
tus excisum est ita, ut ex eo nihil supersit, nisi turris
cujusdam species. Illud Berchtoldus I. Dux Zaria-
giae prope ejusdem nominis vicum Saeculo XI. excita-
vit, fuitque Domus natalis celeberrimorum veterum hujus
nominis Ducum: in eo quippe veteres Comites, post-
modum Duxes Zaringiae, postquam Saeculo XII. ab eo
nuncupari voluerunt, residere soliti sunt. Initio
Ducatus iste Comitatus fuit, postea Marggravia-
tus, et tandem Ducatus factus est per Brisgojam et
Helvetiam porrectus. Horum Ducum ultimus fuit
Berchtoldus V. qui filius suis superavit. Post eius

mortem, quam an. 1218. Subit, ipsius Dominia divisa fuisse inter Comites Kyburgenses et Fürstenbergios. Ab horum Ducum Stiope genus ducunt Marchiones Badenses et Hochbergenses.

8. Brisacum, Brisacus, Brisiaus Mons; Brisaf, Borisaf, Borisaf, et Alt-Borisaf: Urbs sita ad ripam Rheni Orientalem in cammine seu superficiei montis rotundi ad 60. orgyos in altum positi, quatuor leuis gallicis ad occidentem à Friburgo, et totidem ad Septentrionem à Neoburgo, sub gr. long. 29. m. 20. lat. 47. m. 59.

Ab illa Brisgoja nomen suum habere videtur, unde et arbitrantur aliqui illam hujus provincie Metropolim fuisse.

Circa illius originem Scriptores memorant Imperatorem Marcum Aurelium Probum Jovitis an. Chr. 286. Alemannis, omnique Rhenum inter et Nierum coloratam regione in Provinciam redactam, ad Rheni ripam multa propugnacula exuisse; et post ipsum Imperatorem Valentinianum I. qui ab an. Chr. 364. usque ad an. 375. Imperium moderatus est, juxta eundem annum plusquam 30. munimenta exuisse, inter quae utique Brisacum fuit vel à Valentiniano vel ab Aurelio Probo excitatum.

Tunc temporis propugnaculum hoc ad Cavam Rheni ripam, proinde in ea regione, qua nunc Alsatia vocatur, coloratum erat; at ubi ante quamplurimum saecula Rhenus cursum suum mutavit, illud ad Septentrionem suam ripam, et eo, quo nunc est loco, transtulit: hujus rei clarum argumentum habetur ex Itinerario Antonini, et variis veterum Scriptorum testimoniis: praeterea etiam prope ipsam Urbem versus Orientem et alibi infra illam aperta veteris hujus Rheni cursus vestigia reperiantur.

A centum, et quod exsuperat, annis Urbs haec semper velut omnium fere totius Europa Urbium arte et natura munitissima fuit habita; unde et Saxi Romani, Imperii pulvinar, et Germania clavis nuncupata fuit. Verum succedentibus temporibus variam experta est sortem: primum, ut non annotavimus, Romanorum fuit; ab iis ad Francos transiit, et quidem ad no-

bilem prosapiam Harlungorum seu Harlungorum. Etate
 Ottonis I. Imperatoris, qui ab an. 936. usque ad an. 973.
 clavum Imperii tenuit, Comes Palatinus Eberhardus,
 qui ab Imperatore Carolo Magno genus duxisse dicitur,
 illam possedit, cum autem ~~homo~~ Imperatori infensus esset,
 hic eam obsedit ac obtinuit, namque Imperii Urbem fe-
 cit. Fridericus Archiepiscopus Moguntinus e Duci-
bus Lotharingia eundem Ottonem, cum quo Simul-
tates gerebat, fugiens Brisavum, tractis ad suas partes civi-
 bus, velut ad commune profugium illorum, qui con-
 tra Deum et Imperatorem deliquerant, an. 953. se
 recepit. Sub Henrico II. qui ab an. 1001. usque ad
 an. 1024. rebus Imperii praeiit, Hermannus Sue-
 via Dux Urbem hanc Stratagemate obtinuit adver-
 sus Episcopos Basileensem et Argentinensem, qui
 illam tueri conabantur. Saeculo XIII. Otto
 IV. Imperator, rebus suis adversus amicum suum
 Fridericum II. in pejus venientibus Brisavum se con-
 tulit, ubi, cum illius milites invidiosius
 et tanquam hostes infensissimi haberent, hi barba-
 ram hanc illorum agendi rationem hanc amplius per-
 fere valentes conditis die et hora illos fere omnes
 tenuerunt: tunc Imperator civium favori se sub-
 dicens unicum domesticis suis Urbe exiit, quam
 postmodum Bertoldo V. Zaringia Duci dono dedit,
 eo an. 1218. fati funto illius possessionem cepit. Epis-
copus Basiliensis, et ab Imperatore Friderico II.
 ippius Investituram obtinuit. Anno 1268. Rudol-
phus Habsburgicus, cui cum Bertoldo Episcopo Ba-
 sileensi ex Comitibus Tirolensibus Episc. Simul-
tates erant, Rheno cum aliquot Equitibus transito
 inopinanter illam adortus occupavit: verum 1272.
 Imperator factus cum Henrico III. ejusdem Berthol-
 di Successore pacem inuit, acceptisque 900. Marcis
 argenti eidem Urbem hanc restituit. Post-
 modum tamen ipsa denuo redit ad Imperium,
 et penes illud permansit usque ad tempora Impe-
 ratoris Ludovici Bavari; hic enim, mortuo Friderico
 Gulibros amulo suo, cum Ottono et Alberto Ducibus
 Austriacis pacem inuit, partis Ottoni in belli expen-
 sas 20000. florenorum, cujus Summa loco quatuor
 Imperii Urbes eidem oppignoravit, Scaphuriam nem-
 pe, Rhenofeldam, Neoburgum, et Tigurum:

fuit
 ab hono
 denses et
 Brisach,
 ita ad-
 spicie.
 quatuor
 dom ad
 1. 20. lat
 tur, un-
 ca Matr
 ceator
 6. Ale-
 coloret
 ram mul
 perato-
 ad an.
 unen-
 si uti-
 ab Au-
 can hie.
 illa-
 te gram-
 muta-
 que
 una ar-
 ini,
 exteri
 at ali-
 vobis
 ca hon-
 obium
 unde
 roma-
 succed
 stum
 orum
 ad se

at quia Tigurum ab Imperio divelli detrahebat, ejus loco eidem Brisacum dedit. Post obitum Ludovici Imperatoris Brisacenses arbitrati se ab ulteriori Subjectione immunes fore, antiquam libertatem suam recuperare conati sunt; verum Imperator Carolus IV. ejus in Imperio Insuper, illos Domini Austriacae Dennis subjecit. Anno 1469. vel 1470. Archidux Austriae Sigismundus possessiones suas, quas in Brisgogâ, Alsatia, et alibi habebat, unacum Brisaco Burgundiae Duci Carolo pro quadam pecuniarum Summâ oppignoravit, reservato tamen sibi redemptiois, seu, ut ajunt, redimtionis jure. At vero possessiones haec haud diu sub ejus Dominio fuere; cum enim Petrus de Hagenbach, quem isdem profecerat, subditos immaniter premeret, hi magnis precibus apud Archiducem Sigismundum institerunt, quò redempto pignore, illos ab hujus Praefecti tyrannide liberaret: Anno igitur 1474. Duci Burgundiae redhibita, quam pro accepto pignore capenderat, pecunia fuit, et quamvis, sub vana quidem potestate, eam acceptare renuisset, nihilominus subditi ab ejus obedientiâ et Dominatu recesserunt, Hagenbachius Brisacum à civibus captus, litaeque adversus ipsum eorum viginti septem ad id Idelicis Judicibus institutâ, 9. Maji. ejusdem anni capite damnatus est; tum Brisacum ad Domum Austriacam rediit, atque per se ipsos per munitibus validisque munitionibus aegeri coepit.

In triginta annorum bello Urbis haec multis calamitatibus pressa fuit: an. 1633. Comes Palatinus Joannes Philippus et Fredericus Marchio Badenensis illam obsiderunt, at obsidionem solvere eos coegit Dux de Feria Hispanus. Verum an. 1638. Bernardus Dux Sano-Wimariensis post quatuor menses obsidionem seu potius circumclusionem mense Decembri illam obtinuit, annona pecuniarum Prosidium et Civis sub Barone de Aelinach ibi Praefecto ad deditonem cogente. Sublato, ut ajunt, ope veneni an. 1639. è vivis Dux Bernardo, illius copia unacum Brisaco Regis Galliarum facta sunt, atque sub illius Stipendiis militare coeperunt; tum ejus jussu Urbis huic multa adhuc munitiones addita fuerunt, penesque Gallos permansit usque ad an. 1700. quo vi pars Ris-

viensis an. 1697. conclusa ad Austriacos rediit: at ubi
Hispanica Successionis bellum exordia sumit, tum
anno 1703. Dum Burgundia motis ad eam 25. Augusti
castrois 6. Septembris, adeoque intra duodecim die-
rum spatium, illam obtinuit. An. 1704. Casarci
illam Stratagemate volentes intercipere repulsi sunt.

An. 1715. vi pacis Rastadionis seu Badensis Domini
Austriaca restituta fuit. An. 1741. cum Successio-

nis Austriaca bellum sumisset initia, ipsa Regina
Hungariae modo Imperatricis, abduco ex ea omni
apparatu bellico munimentis nudata est. Anno
1744. advenientes Galli, quos servidius exortus, quod
munitionum erat residuum unicum aedificiis ad
Reginam pertinentibus omnino perfundederunt.

Brisau fuit antehac insignis et opimis proventibus
instructum Canoniorum Secularium Collegium
cum propria sua Ecclesia honoribus SS. Mauritii et
Thebae Legionis Martyrum dicata. Sed ubi anno
1648. vi pacis Westphalicae Urbis hae Galliarum Regi
relicta fuit, tum et Collegium istud sensim immu-
tatum est, numerisque Canoniorum defecit,
perpauis solum Beneficiatis in illorum vicem sub-
stitutis. Collegiatam quondam hanc Ecclesiam
satis illustrem reddunt corpora SS. Martyrum Ger-
vasii et Protasii Mediolano per Reinoldum Comitem
à Dassele Friderici I. Imperatoris Conciliarium et
Coloniensem Archiepiscopum huc allata.

Adest etiam Cenobium B.P. Eremitarum Ordinis
S. Augustini an. 1270. ex elemosynis specialiter
ad id collectis constanti coeptum. B.P. Conventua-
les Ordinis S. Francisci etiam hic habent Monaste-
rium ipsi Sanctissimo Patri Seraphico coetaneum,
in quo humaniora docent: paucis abhinc annis
novam, diuina veteri, Ecclesiam, eamque magni-
ficam exortarunt.

B.P. Copuini quoque hic
habent Conventum ab Archiduce Austria Leopoldo
Ferdinandi II. Imperatoris fratre germano fun-
datum, et suis sumptibus an. 1624. constanti coeptum,
anno autem 1626. perfectum. Etiam ante annos
aliquot huc introducta fuerunt Moniales, quae
Congregationis dicuntur. Sequioris sexus juventu-
tem docent ea, quae eandem nosse decet. at jam
modo ad imitas penè redactae incipiunt deficere.

9^o Neoburgum |: Nouburg:| Urbs exigua ad Denteram
Rheni ripam posita Brisacum inter et Basileam, 4. leu-
cis galicis ad Austum ab ibo, et 5. ad aquilonem ab hac dis-
tans. Olim usque ad annum 1200. proprios habuit Comites,
postmodum, facta est Urbs Imperialis; Denique Saeculo
XV. sub Austriacam Dominationem venit. An. 1632.
et 1634. in triginta annorum bello multis calamita-
tibus proesa fuit; et tandem an. 1675. in bello Lucembur-
gico Galli eam incendierunt et penitus devastarunt,
ut modo non nisi pagum exhibeat. Nec etiam P.P. Capu-
cinorum claustrum, quod ibi ab an. 1615. exstabat, paritum
fuit. Ipsi P.P. Capucini partim Schliengam partim
Stauffam in caelum profecti sunt, ac tandem Stauffa
Coenobium exitarunt.

10^o Heitersheimium |: Heitersheim:| Castrum una-
cum Oppido herqui Lemā galicā ad occidentem à Stauffa
positum, in quo Magnus Ordinis Equestris Melitensis
per Germaniam Magister seu Prior residebat.

Olim unam octo eidem vicinis pagis huic Ordini pro
certo pecunia summa à Baronibus de Stauffen divan-
ditum fuisse dicitur; alii memorant, locum hunc
tanquam Domini Roetelnensis feudum ad nobiles de
Schliengen pertinuisse, atque ab ipsis dicto Meliten-
sium Equitum Ordini dono datum fuisse, quibus dein-
de Marggravii Hochbergenses Roetelnensis Marchis-
natus Domini, ac nominatione Henricus III. qui ipse
met hunc Ordinem amplexus est, sub initium Saeculi
XIV. jus feudi remisissent ac condonarunt. An.
1675. Galli Castrum hoc et Oppidum incendierunt et de-
vastarunt. An. 1615. P.P. Capucini huc vocati,
venire coeperunt, quorum tamen, ut fertur, hor-
tatu, locum ornaverunt P.P. Minores Ordinis S.
Francisci Conventuales dicti, atque ibidem Coe-
nobium exitarunt, quod ad hanc usque diem in-
habitavit.

11^o Stauffa |: Stauffen:| Urbs angusta ad rudi-
cam montana Hercynia et ripam Nura |: Nürag:|
fluvii posita, tribus miliaribus communibus ad Aus-
tum à Friburgo. Extra Urbis portam versus
Occidentem prostat mons vinetis ab imo ad sum-
mum superbiens, in cuius vertice diviti Castri rudi-
ra magnifici quondam palatii vestigia exhibent.

Olim proprios habuit Comites, quos ab Altenburgen-
 sibus postea Habsburgicis gausi suscepisse ajunt, quorum
 ante 200. et ultra annos prosapia extinta, Urbs haec cum
 suo tractu et omnibus ad eam pertinentibus ad Domum
 Austriacam devoluta est, quae circa initium praeteriti
 saeculi Baronibus postea Comitibus de Schauenburg
 illam oppignoravit, retento sibi supremo illius Domi-
 nio necnon redemptionis seu redimtionis jure: et an-
 te triginta circiter annos* ab eadem Austriaca Domo * haec an. 1760. tri-
 redempta fuit: tandem an. 1739. Abbati, modo Bruni-
 pi et Monasterio San-Blasiano sub feudi nomine cum
 toto suo tractu pro ingenti pecunia summa divendi-
 ta fuit.

In bello, quod Suevicum immediate secutum est, Gal-
 li bis Urbem hanc diriperunt, anno videlicet 1676.
 et 1677. Ne ter incendiaretur B.P. Capucini, quorum
 aliqui, exuro, ut supra dictum, ipsorum Neoburgensi
 Coenobio, hinc se receperant, praecipuis de genere ad in-
 cendiarios factis impetrarunt, semelque jam incen-
 sam primi siphonibus titulisque incendiariis inde-
 nam reddere properarunt; in qua et Monasterium
 obtinuerunt, cujus fabrica an. 1683. incepta anno
 1685. perfecta fuit.

12.º Ketztinga | Rontzingum: | Urbs angusta mu-
 nicipalis ad dexteram Elzae: | Eltz: | fluminis ripam.
 loco plano et amoeno sita, milliari ad Africum ab Etten-
 hemis, et olim satis munita.

Brunitius non nisi ingens bagus fuit, in quo binae erant
 Ecclesiae parochiales ad S. Georgium una, et ad S. Be-
 trum altera, 400. circiter passibus versus Orientem ab
 Elza distans; quem an. 1325. Burcardus Baro de Usen-
 berg seu Ysenburg* ad hujus fluminis ripam transtu-
 lit, et Urbem fecit muris, turribus, et fossa mu-
 nitam.

* Barones seu
 Comites de Usen-
 berg, seu Ysen-
 burg vel etiam
 Isenburg sedem
 habuerunt propie
 Rubicam Al-
 satia Superioris
 Urbem. Ex eorum
 prosapia prodire
 Brasiles et Archi-
 Episcopi tum Colo-
 nienses tum Tra-
 virenses. Jam
 diu desierunt.

Jam pridem Urbs ista unicum ei adhaerente Siti-
 tione, quae Kionbergensis dicitur, Domus Austria-
 ca facta est.

Anno 1638. 5. Octobris a copiis Bernardi Wima-
 riensis Ducis expilata fuit, et munitiones ejus
 diruta et eversae, illarumque materia Brisacum
 devecta. Postmodum tamen demum restauratae
 fuerunt.

An. 1675. mense Martis Galli illam
 diriperunt. An. 1702. post trium dierum obsi-
 sionem ipsam Gallis pacis conditionibus se dedit;

Dexteram
 4. km
 haec di-
 Comites
 saeculo
 1632.
 amita-
 luenbur-
 tarunt,
 B.P. Cap-
 T, pariter
 partim
 tanga
 am una
 i. Stau-
 tauris
 t.
 obini pro
 en dicit
 in hunc
 obiles de
 Meliten.
 by dicit
 Markis.
 in ipse
 saeculo
 ha.
 et de-
 orati,
 hor-
 is S.
 am Co-
 in in-
 radi-
 turaq;
 ad Aus-
 resis
 sum-
 in rub-
 rati

Ob. Franciscani Reuolenti seu de Observantia dicti
 provincia Tyrolensis hic habent Coenobium. Jam anno
 1639. 23. Decembris in hac urbe sedem fixerant, unde
 tamen bellica devastationes eos excedere coegerunt.
 Anno 1647. a Magistratu reuocati fuerunt, ipsisque
 Monasterium conditum. An. 1654. 19. Julii Crux plan-
 tata fuit; an. 1659. 29. Maji Abbas Ettonianus pri-
 mum Monasterii Capidem posuit; et an. 1662. Suffra-
 ganus Argentoratensis Gabriel Hang assistentibus
 tribus Praelatis Ettoniano, Schutterano, et Tennen-
 bacensi idud unicum Templum hoc consecrauit. An.
 1676. 3. Septembris bellum gallicum Dennis Patres
 hos extraxerunt, at brevi post redierunt, et haecenus
 isthuc loci subsistunt.

13^o Quingentis circiter versus Austrum à Kendinga
 passibus ad sinistram Elza ripam extat nobile olim
 Sanctimonialium Ordinis Cisterciensis Coenobium Woh-
nenthalense (: Wofnuthal :) dictum.

Eidem initium dedisse ajunt quinque vel sex claris
 natalibus et perillustri stemmate procreatas virgines,
 quae dotibus suis simul in unum collatis amore vite
 solitaria posthac saluatore Dei obsequio transi-
 genda hic novum quoddam auspiciatae fuerunt
 contubernium; quod saepe temporis aliquantulum
 auctum tandem An. Chr. 1256. ad instantiam
 Rudolphi Comitis seu Baronis ab Henburg ab Alex-
 andro Papa IV. Ordini Cisterciensium fuit additum
 et incorporatum. Prima illius Abbatisa fuit ejus-
 dem Rudolphi Baronis seu Comitis Germana Soror.

Gloret hodie diu Coenobium istud, non tam ab opu-
 lantia, ut quae in illo deficiat, quam ab inuolentibus
 virginibus in omni vite sanctitate Deo seruienti-
 bus illustre. Ante annos aliquot diruto veteri,
 quod minam omnino minabatur, Coenobio, novum
 excitatum est non magnificum quidem sed satis
 commodum.

14^o Endinga (: Ending, Endingon :) Ubs mediocris
 Leuca gallica ad austrum à Kendinga distans. Anno
 1366. vel 1367. Triburgenses Suptetias fauentibus Ba-
 silicenses, Brisacensibus, et Neoburgensibus, illam
 obsederunt; verum Egon Comes Fürstenbergius
 eorum 1000. tumidatis urbem obsidione libera-

vit. Anno 1637. Bernardus Dux Wimeriensis illam occupavit. Fuerunt in Brisgoja Nobiles, quibus hac urbe nomen habuerunt, et quorum prosapia circa medium praetanti Sauli desit. Endinga bina sunt parochiales Ecclesia una ad S. Petrum, altera ad S. Martinum.

150. Monasterium S. Udalrici (S. Ulois) in Sylva Herinia situm leuia gallica ad Orientem à Stauffa, olim Ordinis Cluniacensis, et ab anno 1848. Abbatia S. Petri Ordinis S. Benedicti in Sylva Herinia subiectum et incorporatum. Illius historiam ex Opere germanico, cui titulus: Vita et miracula S. Udalrici Confessoris Ordinis S. Benedicti Congregationis Cluniacensis et Monasterii SS. Apostolorum Petri et Pauli, nunc ab ipso S. Udalrici dicti in nigra Sylva primi prioris p. à quodam S. Petri et Pauli Monacho an. 1756. edito tran- suntam hic breviter attingimus:

Saeulo XI. Sub Imperatore Henrico IV, qui ab an. 1056. usque ad an. 1106. Imperii rebus praefuit, et circa an. ch. 1072. fuit in Brisgoja vir admodum potens Hesso nomine, in Castro Rimesingo* non procul à Brisaco sedem habens. Hic, cum prole careret, à S. Hugone Abbate Cluniacensi Monachos petiit in praedia et locum, in quo Monasterium excitarent, traditurus: illius petitioni annuens B. Hugo misit ad eum quosdam ex suis discipulis, quos ille benigne suscepit, eisque non procul à Rimesingo Castro hoc locum assignavit, qui à circumquaque viventibus Sylvis et arvis germaniae Gouningon, velut viridans, appellatus est. Hic ergo Cluniacenses Coenobium excitaverunt, ad quos exactis quibusdam annis à B. Hugone missus est S. Udalricus noster**, ut Monasterio huic tanquam Prior praeseret. At cum locus iste ipsi haud satis solitarius videretur, ex relicto, desertum petiit, ac tandem in locum antiquitus Cedam dictum ab omni mundi tumultu remotum montibus spissisque silvis obsepsum venit, ibique novum excitavit Coenobium, quod statim Cella SS. Apostolorum Petri et Pauli, deinde Cella Villemans nuncupatum fuit | In Bibliotheca Cluniacensi pag. 1742. Prioratus de Sella vocatur | cui postquam quamplurimis annis tanquam Prior praesisset, sancta, prout vixerat, obiit 10. Julii aetate circiter 1093. in vita et

* Rimesingum
| Rimesingon: |
Bini sunt hujus
nominis pagi mille
passibus à se invicem
distantes, quorum
unus Austrum
tenet, ac Superior
vocatur, alterum
Septentrionem, et
Inferior dicitur.
In Superiori videntur
adhuc vetus
Castro Sedes Hef-
sonis nostri. Uterque
que milliari versus
orientem à Brisaco
distat.

** Ajunt hunc S. Udalricum
seu Uloicum
genus Duasse à Comitibus
Dillingensibus et Kyburgensibus
Loringia Ducum consanguineis;

atque Ratisbonae patre morte miraculis claris nomen ~~Monasterio~~ Summum Monasterio
Bernoldo, quem aliqui relinquent, quod tamen primum an. 1345. usurpare ac S.
Bernoldum vocant, Udalrici Cenobium dicitur coepit.

~~Monasterio~~ circa an. 1015. natum fuisse. Inuentura exacta ad annum 1546. tum enim temporum et hominum in-
in Aula Henrici III. jura Cenobium hoc ad summam redactum paupertate
Imperatoris aliquot tem Monachique summum Cluniacenses Joanni
annis demoratus est. Kern Abbati S. Georgii in Sylva Nigra ceperunt, cu-
tum Lulesia minis- jus possessionem, data ultimo Cluniacensi Priori Ste-
torio adscriptus, ac phano Gaudino certa quadam pecunia summa, ipse
Frisingensis Cathe- amovit, quod tenuit usque ad an. 1560. quo 15.
dralis Culexia Ca- Augusti illud Joanni Erb Monasterii S. Petri in
nonius factus, Sylva Nigra Abbati, acceptis ab ipso, qua in illud
peregrinationem suscepit, e qua Fri- fecerat expensis, tradidit, penes cujus Successores ad
in terram Sanctam hanc usque diem permansit; ac primum an. 1741.
Suecatis robus omni- Monasterium hoc seu Prioratus Templumque ejus e
bus Romam ad li- fundamento magnis sumptibus reuicis excitata fuisse.
mina Apostolorum Hic officium Divinum peragunt unus aut duo Mo-
profectus est; inde nachi San- Petri.
Cluniam veniens 16^o S. Trudperti |. D. ² Trudpert: | Monasterium
ibi dem Monachum vetustissimum simul ac peregre Ordinis S. Bene-
induit sub S. He- diti loco minime insalubri ad Sylvam Herciniam
gone Abbate. inter altissimos montes situm quatuor leucis Galii-
is ad Austriam à Friburgo.

Nomen accepit à S. Trudperto nobili Franco, qui circa an. Ch. 600. in Sylvam Herciniam venit, ut ibi inuolens Evangelium annuntiaret; ubi in ipis Hercinia Saltibus ac ditione cuiusdam Ottoperti Comitis Altenburgensis, postea Habspurgensis, pro-
pice ab impiis, quibus salutem annuntiabat, oc- ciditur. Id ium idem Ottopertus intellexisset, et ex miraculis, que ad ejus tumultum fiebant, illius innocentiam intellexisset, de fontibus sumto sup-
plicio, Martyri honorificam sepulturam consti- tuit, atque super eam sacellum condidit, quod S. Trudperti vocatum. ab ipsis Successoribus Co-
mitibus in nobile Ordinis S. Benedicti Cenobi- um commutatum fuit, quod S. Trudperti Monas-
terium dictum est, atque ad hanc usque diem floret.

17^o Prioratus Todtnosianus |. Todtnob: | celeberrimo ac principali S. Blasii Monasterio adjectus et sub-
ditus, et ab eodem duabus leucis Galiiis versus Occiden-
tam in colle praaltis montibus Sylvisque obfesto

collocatus. Nomen accepit à palude ulvis referta et colu-
lem, in quo positus est, ambiente, quae quondam olim
tet. à mephiti, quam in omnem latè regionem spargebat,
nulli animalium non lethalis fuit, unde haly seu
ulva mortifera |: Todtnod:| appellata fuit.

Hic anno chr. 1259. iubente, quod memorant,
B.V. Mariae illius lignea effigies allata fuit à quodam
Barocho Riehenbachensi nomine Theodoro, cuiusque
non liberalitate Rudolphi Habsburgi et Alsatis Co-
mitis adicula in Templi formam exerevit, et ab
Eberardo Constantiensi Episcopo dedicata et parochia-
li jure donata est an. 1268. Denim à Leopoldo
Austriaco an. 1319. laudato S. Blasii Monasterio
donatione perpetuà tradita fuit.

Crevit inter arbores etiam loci celebritas, factique,
ut sub an. chr. 1828. diruto veteri Templo, quod
ad capiendam fidelium hinc confluentium multi-
tudinem haud par erat, majus elegantiusque
excitaretur, quod hodieum à pristina aestima-
tione non desierit.

Copiam gratiarum coelestium, quae Deus per in-
tercessionem B.V. Mariae fidelibus hinc imperti-
tur, arguunt anathemata magno numero per
vastos Templi parietes suspensa, quae pro aliis
ob raritatem suam merentur admirationem.

18. S. Blasii Celeberrimum potentissimum, nec-
non ab aliquot annis Principali dignitate aeternum
Ordinis S. Benedicti Monasterium in Sylva Heri-
nia ad Albam |: Blb:| fluvium loco satis horrido inter
proaltos saxososque montes et Sylvas situm dua-
bus leuis galliis ad Orientem à Bioratu Todtnosiano,
et quinque circiter ad Caurum à Valdusta |: walds-
sit:|

Ortum suum debet veteribus quibusdam Chastia-
nis, qui sub finem Sauli III. vel initio IV. Diocle-
tiani persecutionem fugientes, hinc se repperunt,
ubi vitam anachoreticam agentes Deum laudibus
celebrabant. Dis cum S. Blasius Sebaste in Cappa-
dicia hroant, et sub Licinio Caesare an. chr. 312. mar-
tyris coronatus apparisset, ac ad constantiam et
mundi minarum contemptum adhortatus fuisset,

ajus montis morem gesserunt, illumque patronum suum agnoscentes habitationem suam ab eo beineps benomi-
nauerunt.

Postquam igitur hoc modo per quadringentos et am-
plius annos summa humilitate et manuum labo-
re vitam egissent, tandem saeculo VII. longè late-
que jam celebratum S. Benedicti Ordinem amplari
sibi brevem elegerunt. Cuius autem postea sub
Ottone I. Imperatore, qui ab an. 936. usque ad an. 973.
res Imperii moderatus est, Regibertus Baro in Selden-

* Seldenhöfen ^{bioren} Imperatori gratissimus, necnon ipsi ab arcibus
olim Castrorum Consiliis, ac inter belli pericula fortis, in proelio quo-
miliari ab Ur- dam contra Hungaros circa Augustam Vindelicorum
be Figurina Dif- an. 941. initum manu truncatus fuisset, proinde
situm. ad hujusmodi conflictus posthac minus utilis factus
fuit, totum se se Deo et Religioni tradere sta-
tuit.

Beneptâ igitur San. Blasianorum Gra-
trum pia conversatione, repudiata militari et
aulicâ vitâ se anno chr. 945. ipsis junxit, suas
que facultates eis penitus addicens, novam Mo-
nasterii structuram eamque amplam molitus
est, quod, constituto illius primo Abbate Berin-
gero, ex prioratu Abbatia ~~facta~~ multarum opum
accessione aucta factum est, ac successu tempo-
ris majora semper sumit incrementa, ita, ut
modi inter opulentissima totius Germaniæ Ceno-
bia recenseri mereatur; cuius Abbatem ante
aliquot annos Imperator Francisus I. hodie for-
biter ~~regnavit~~ inter S. R. I. principes adoptavit.

Neque hic silendum, quae de florentissimo hoc
Asterio alicubi scriptum legimus, videlicet,
quod siint proprio semper, quod ajunt, natavit
cortice, nec unquam peregrinos in sedem suam
adivit Coenobites aut Arcetus; ita viros illustres,
è suo gremio produxerit quamplurimos alienis
Insulis ac Cenobiorum gubernaulis admotos,
quorum triginta quinque et amplius numeran-
tur, inter quos duo Episcopi Constantiensis et
Basileensis fuerunt; ceteri variis Germaniæ Mo-
nasteriis tanquam postulati Abbates profuerunt;

quidam etiam Sanctorum albo inscribi meruerunt. * An. 1768. 23. Julii
 19. Tribus Leucis Gallis ad Euronotum à Sancto
 Blasio extat in præalto sed jumento monte Santimo-
 nialium Ordinis S. Benedicti Monasterium Beraviense,
 à Beravio, cui insidet, monte sic dictum, et à Rus-
 teno Septimo San-Blasiano Abbate fundatum, cons-
 titutis præposito ac uno alterove Monachis, qui sedu-
 lam et accuratam in temporalibus ac quæ ac Spiritua-
 libus Santimonialiumque ipsarum simul et Parochia-
 norum curam gererent. An. 1768. 25. Julii circa

circa horam duo-
 decimam pone-
 ridianam in hor
 amplissimo coe-
 nobio è funda-
 mentis ante ali-
 quot annos reens
 constructo ~~quæ~~
 ortum est in-
 cendium, quo
 horam ~~duo-~~
 inter quatuor
 horarum Spa-
 tium totum
 in flammis
 abiit.

Monasterium istud ~~hæc~~ incendii damna sensit,
 scilicet anno 1467. et 1663. ubi totum in flammis
 abiit, ac non sine magnis sumptibus reedifica-
 tum fuit. Veterum monumentorum à primâ
 conflagratione nihil superest præterquam Liber
 Michalis à Moniali quâdam, cui nomen erat Au-
 gela sub annum circiter 1120. eleganti latisca-
 ractere in pergamenis descriptus.

Ostenditur hæc etiam Sepulchrum Devotissima
 cujusdam claustralis Sororis Agnetis, qua vete-
 rum more in artificissimâ cellâ retro summum
 altare suâ sponte inclusa, in stupendâ rerum
 divinarum contemplatione quasi jugiter detenta
 sat diu vixit, et usque ad extremum vitæ Spiri-
 tum pietissimè duravit, quousque famâ Sancti-
 tatis inlyta coelis immigravit. An. 1498. An. 1768. 25. Julii circa

horam ~~duo-~~
 inter quatuor
 horarum Spa-
 tium totum
 in flammis
 abiit.

S. VIII.

De Civitatibus Sylvaticis et illarum Tractu.

Civitates Sylvaticæ | Diu Wald = ~~Præter~~ sp. junta Rhe-
 num ad Sylvam Nigram, à qua nomen sortuntur,
 inter Pagos Basileensem et Scaphusianum, et è regio-
 ne prioris sita sunt. Illarum Tractus utramque Rhe-
 ni ripam occupat, et velut in quadro positus ad sex mil-
 liaria pervigitur.

Quatuor numerantur, nempe Ahenofelda, Sane-
 tic, Luffenburgen, et Valdorta, suntque exi-
 qua reliquis illius Helvetiæ partis, quam olim
 Dominus Habsburgica seu Austriaca possedit, cujus
 jugum initio sæculi XIV. famosa illa defectione
 Helvetiæ, quibus ipsa Dominabatur, exemptæ
 sunt.

Quotiescumque Domus Austriaca cum Borbonica bellum habuit, si antiquarum conventionum Regi Helvetiae harum urbium tutelam in se suscipere con-
sueverunt: at in ultimo Successionis Austriacae bello
haec sua conventionem stare haud opportunum vati, geli-
do velut animo permisissent, ut Galli eadem Regina
Hungarica pro Ducis Bavaria eriperent, Subditosque
ad eandem fidelitatis iuramentum praestandum adi-
gerent: unde graves ejusdem Reginae apud eodem
Reges querela.

Ante praesens Monasteriensem seu Westphalicam Gal-
lii has urbes occupaverunt, quas tamen si dictas pa-
cis Domini Austriaca una cum his Tractibus vesti-
tuerunt. Singulas unam Tractibus suis ex-
pendere habet.

1.º Valdusta, Valdhusta, Waldshuta, Waldshu-
tum, item Custodia Sylvae, seu Sylva Custodia |: Wald-
süt, Waldhöfüt, Waldshüt, Valdsüt, waldsüt, et
waldsüt: | Urbs Sylvaticarum minima ad Dentem
Rheni ripam in Cretgoria penè è regione Ostii Arolae
|: Arolae: | fluminis Rheno ibidentis posita Basileam inter
et Scaphuriam, ab hac septem leuis gallicis. Sub Syl-
vae Nigrae promontorio, unde procul dubio nomen ejus
derivatum est, sub grad. long. 29. m. 58. lat. 47. m. 28.

* Graeporus natus
Basileae an. 1579. vir
eruditus, scripsit
inter alia Itinerarium
Historicob-
litiam.

Si Graeporus* fides, ante 700. annos hic non nisi
Domus venatoria fuit, donec Albertus III. Comes Habs-
burgicus cognomento Dives, qui primus inter Comites
Habsburgicos Alsatiae Landgraviu titulum usurpavit,
An. Chr. 1249. ibidem urbem exiitavit.
Anno 1468. Helvetii illam frustra impugnaverunt.
an. 1638. Bernardus Dux Winariensis illam oppu-
gravit. An. 1688. Galli illam occupaverunt, nec
deseruerunt nisi accepta pecunia summa exila-
tionis et incensurii redemptionis pretio. Laetam-
diu et quoties Galli Friburgo potiti sunt, ante-
rioris Austriae Vicasterium seu Regimen Valdusta
sedit; in ultimo tamen Successionis Austriacae
bello, ubi Galli pro Imperatore Carolo VII. Bavaro
urbem hanc tenere, tunc memoratum Regimen
Klingonariam Helvetiae Urbem ad Arolam, leuis
gallicae trans Rhenum à Valdusta sitam se recepit.

Anno 1726. incendium passa est, quo quadraginta
domus unicum Civitatis Curia et innumeris documen-
tis perierunt. Patres Capuini in ea habent
Coenobium, cujus Eulceriam an. 1689. die 4. Septem-
bris Episcopus Constantiensis consecravit.

20. Lauffenburgum seu Lauffenburga; Lauffen-
burg, Lauffenburg, Lauffenburg, et Louffenburg;
Urbis Valdustani inter et Sanctionem posita qua-
tuor ferme leuis gallicis ad Occidentem ab illa, et tri-
bus ferme ad Orientem ab ista, Rhenus illam
perfluit, ac in binas partes inaequales dividit, quae
ponte supra Rhenum Strato junguntur. Major
Urbis pars ad Sinistram Rheni ripam et in finibus Rau-
raorum posita est, necnon in Spiritualibus et re-
bus Ecclesiasticis Episcopo Basileensi subditur; pars
altera ad Dexteram hujus fluminis ripam et in latere
Sylvae Nigrae collocata Episcopo Constantiensi in
Spiritualibus parit: medium pontis sacellum occu-
pat utriusque Diocesis collimitium.

Nomen a Rheni cursu et fastigiato intra trans-
rhenanam Urbis partem monte, in quo extant ve-
teris Castris rudera, auspisse videtur. Rhenus
ibidem paulo infra pontem inter saxa horrida de-
pressus terribili stridore et susurro praecipit,
necnon undique coarctatus et ubique illidens vel
ipso Charybdi Scyllaque voraciorum se exhibet.

Urbis haec antiqua est, olimque celebris admodum
fuit, jure monetandi, aliisque privilegiis, opu-
lentia et auctoritate praestitit; vestris quoque
avaris, Chartariis et aliis quatuordecim officinis ma-
ximos proventus eidem conferentibus.

Illam jam saeculo V. extitisse memoria proditum
est, enimvero: cum sub regno Godovici Francorum
Regis, qui ab an. 481. usque ad an. 511. quo 28. Novem-
bris mortuus est, a Conite quodam S. Frido & Francis impe-
lino Rauracorum Apostolo et a se Sanctione constau-
to Virginium Coenobio donatum fuisse vetera monu-
menta compestum facere videntur. Postmo-
dum ab ejusdem Coenobii Abbatissa quadam Urbis
haec sub feudi titulo alienata fuit; enimvero sub
Imperio FridERICI I. Anobardi, qui ab an. 1152. usque
ad an. 1190. rebus Imperii praefuit, Huitoldus Ragens-

perza Baro, vel, ut alii volunt, Godofridus Baro de Stauffen
illam velut istius Coenobii fundum possedit, à quo per
ejus filiam ad Rudolphum Comitem Habsburgicum co-
gnomento Taciturnum, qui eidem nupsit, pervenit,
et inde ad Domum Austriacam, penes quam adhuc est.

Anno 1343, aquarum inundatione Lauffenburga
multum afflicta fuit, postquam, qui sublimis erat, ab-
ductus. An. 1350. fulminis ictu penè tota in flam-
mas abiit. An. 1443. à Bernatibus, Basileensibus, et
Solodorensibus obrota fuit, sed interuenientibus Fri-
derico Episcopo Basileensi, et Joanne Comite de Thirstein
ab eà receperunt. An. 1468. Carolo Burgundiae Duci
cognomento audaci oppugnata fuit. An. 1479.
120. ades in ea perierunt incendio. An. 1480. et
1497. aqua inundatio pontem abduxit, qui an. 1541.
lapideus factus est. In bello Suevico an. 1499.
propè eam Helvetios inter et Suevos volitationes ac-
ta sunt. In triginta annorum bello an. 1638.
Suevi illam oppugnauerunt, qua in pace Westphali-
cà Domini Austriacae restituta fuit. In ultimo
Successionis Austriacae bello à Gallis pro Carolo VII.
Imperatore Bavaro occupata fuit.

Patres Capucini extra muros habent Coenobium,
quod an. 1660. die 4. Aprilis unicum Templo suo dedi-
catum fuit à Thoma Henrico Episcopo Chyropoli-
tano et Basiliensis Antistitis Suffraganeo celebri
Operis, cui titulus: Anatomia Confessionis Augusta-
nae Auctore. Hic celebris est Salmonum
adverso flumine natantium piscatis.

3^o Sanctio, Sauonium, Saconium, Seconium,
et Beckinga | Drebringum | Urbs enigma ad Dente-
ram Rheni ripam, qua ponte sublimis sinistra jun-
gitur, sita tribus leuis gallicis ad Occidentem à
Lauffenburgo.

Olim urbs haec insulam à Rheno factam ocu-
pabat; verum tractu temporis Rheni ramo, qui ab
unà ejusdem fluminis ripa divertens paulò inferi-
us in eam revertebatur, exsiccato, Insula esse
desiit.

Creditur Urbs haec nomen habere à Sequanis, qui
Rauracis ad sinistram Rheni ripam sedes habenti-
bus, Paulis SV. V. et VI. quo tempore ipsa ortum sum-
sit, procul subiacenti fuerunt.

Anno 938. Hungari propè Seckingam à Basileen-
 sibus et Fricoviensibus Duce Hemmingero potente re-
 gionis hujus viro noctu intercepti ingentem accepere
 cladem. An. 1272. inflammatus abiit. An. 1343.
 Rhemi inundatione pons illius abductus fuit, et alias
 eidem grava damnum illatum. An. 1448. Helve-
 tii frustra eam obsederunt. An. 1634. Suevis, an.
 1638. Bernardo Duci Vimariensi, et an. 1639. Ba-
 varis se dedit.

In ea est Nobilium Virginum et Canonissarum
 Collegium à S. Fridolino, quam regio Scotorum et
 Hibernorum sanguine procreatum ferunt, sub Go-
 dovaco Francorum Rege circa an. 490. vel 495. pro
 octo Virginibus et quatuor Canonissis fundatum.

Quidam volunt, has Nobiles Virgines, ubi S. Bene-
 dicti Ordo per totam Europam florere coepisset,
 illum amplexas fuisse, ac postmodum, illo valuto,
 Sculares Canonissas factas esse. Hujus Colle-
 gii Abbatisa S. R. J. Princeps creata est an. 1507.
 ab Imperatore Alberto I. Austriaco. Tutores
 habet Princeps Austriacos ab an. 1180. quo Fri-
 dericus I. Imperator Alberto Diviti Comiti Hals-
 burgio illius advocatiam tradidit.

Extra urbem antea Monasterium Monialium
 Tertie S. Francisci regulae enitatum à quodam Urbis
 hujus Cive Joanne Heelblingo, qui locum duabus
 suis filiabus Anna videlicet et Margariti piis puel-
 lis habitandum dedit, ubi ipse an. 1340. Monasticam
 congregationem inchoavit.

4^o Rhénofelda, velut Rhemi Campus | Rhain-
 feldu: | Urbs mediocris ad sinistram et australem Rhe-
 ni litus in finibus Rauracorum et Fricandiae sita
 tribus levis gallicis ad occidentem à Seckinga et toti-
 dem ad orientem à Basilea.

Eidem olim imperarunt Comites Fricovienses
 seu Fricenses, postea ab illa Rhénofeldenses dicti.
 Ab his ad Garingia Duces pervenit, quorum stirpe an.
 1218. in Berchtoldo V. extincta, urbs haec Imperio, Cas-
 trum vero quorundam Comitum Sedes Rudolpho
 Habsburgico cessit. Centum post annis Rhénofel-
 da Domini Austriae oppignorata fuit ab Imperatore
 Ludovico Bavaro, et an. 1323. ab eodem repignerata.

Exin an. 1444 ab Alberto Austriae comitis sollicitata, et ab eodem contiguo Castro acriter impugnata, sed non capugnata fuit: tandem post plura certamina, volitiones, mutuasque hostilitates, per Joannem De Rehb-berg, et Thomam De Falckenstein Stratagemate capta et Domini Austriae aperta fuit, cui hodie usque pa-
ret.

A quaer quando Urbs haec excitata fuerit hactenus incompartum fuit: bina duntaxat sunt illius porta una, quae Rheni, altera quae Secklingensis nuncupatur. Ante Successionis Austriae bellum partivite veteri partim arte nova utrunque munita erat; cuius impendebat Castrom Stein, id est, Saxum vocatum in rupe eminenta undique Rheni aquis obfusa ac dum lo speciem referente positum.

In triginta annorum bello Rhenofelba multis calamitatibus pressa fuit, modoque hostium modo amicorum fuit, tandem ubi an. 1638. Polemarcha Austriae Joannes De Werth non procul ab ea a Suedis caesus et captus fuit, tum et Urbem obtinuerunt, quae primum post pacem Westphalicam Domini Austriae reddita fuit. Anno 1678.

Galli illam intercipere tentarunt, at male omnino ipsis res cepit, ac quamplurimis suorum deie-ratis recedere compulsi fuerunt. In Successio-
nis Austriae bello iidem Galli pro Imperatore

Bavaro Carolo VII. illam occupaverunt, at brevi post omnibus suis munitam munimentis, diruta-que, quod ei in rupe impendebat, Castro, ~~illam~~ de-
seruerunt. Anno 1748. circa horam vesperti-
nam inter fulgura et tonitrua ruptis rebus coeli
cataractis à vicinis monte aqua summo impetu
et horribili stridore prohilantes omnibus, quae circa
illam erant, domibus et molendinis ~~habitationibus~~ una-
num hominibus et jumentis in illis extantibus sub-
latis et subversis urbi ipsi impegerunt, atque
vix non minus supergressa, eidem ultimam
excitum minitari visa sunt.

Adest Rhenofelba Euleria Collegiata, quae simul parochialis est S. Martino Turonensi Epi-
scopo sacra. Primum et ab origine sua parochialis
duntaxat fuit, undè verò censibus et uberioribus

reditibus admodum dotata et aucta promovente loci Or-
 dinario Henrico II. Comite Thurensi Episcopo Basi-
 leensi sub an. 1228. titulum et dignitatem Collegia-
 tie promeruit: vetustum tamen quoddam monumen-
 tum seu protocolum domesticum id factum memorat
 sub Henrico III. à Comitibus Neoburgensibus Basiliensi
 itidem Episcopo XLV. qui ab an. 1263. usque ad an. 1274.
 Insulam Basileensem tenuit. Olim in eâ præter
 quatuor Sacellanos duodecim numerabantur Canonici,
 quos postmodum variorum bellorum et hæresum in-
 juria ad sex, et tres Sacellanos redegerunt.

Patres Capuini hinc quoque ~~conventum~~ ~~habent~~
~~Conventum~~ habent ab an. 1596. quo angu-
 laris illius lapis positus fuit, Structura vero anno
 1598. completa, et 25. Octobris ejusdem anni Tem-
 plum consecratum. Verum anno 1634. Ringra-
 vius Urbem obsidens, in festo Exaltationis S. Cru-
 cis sub mediam noctem Conventum hoc, quod extra
 Urbis muros situm erat, incendi jussit. Postmo-
 dum an. 1655. intra Urbis moenia novum ædifici-
 um coepit, quod an. 1657. unicum Templum finitum et
 completum laudati Patres intrarunt, et ad hanc
 usque diem tenent.

Rhenofeldâ adest Praefectura Regimini Ante-
 rioris Austriae Friburgi residenti subordinata. Hanc
 Luffenburg, Fricgandia, cæterisque locis jus dicit.

5.º Benkenum | Bruchon seu Büchlon | Eques-
 tris Teutonici Ordinis pingue Domicilium, seu,
 ut ajunt, Commenda, mediâ Lemâ gallicâ ad
 partem Rheni Septentrionalem seu Septentrionalem à Rhenofeldâ
 posita. Olim fuit Castrum, quod Imperator
 Fredericus II. Saeculo XIII. unam suis attinenti-
 bus eidem Equestri ordini dono dedit.

6.º Fricorium | Fric | Oppidum duabus Lem-
 cis gallicis à Seckingâ dispositum. Nomen tri-
 buit satis ampla valli, quæ ab ipso Vallis Fricor-
 ia seu Fricgandia | Fric = Thal seu Fric-
 gan | vocatur. Anno 1588. Bernates in
 eam fecerunt excursionem, actâque prædâ
 non receperunt. An. 1689. in Comitibus Ba-

Dena Helvetiae Urbe celebratis De hujus vallis venditione
aut oppignoratione Pagis Helveticis faciendâ equidem
actum est, id autem effectum haud sortitum est. In
haec valle copiosa sunt ferri fodinae, ita, ut trudenim
officina ferraria in ea haberi possint.

7^o Olzperga (=: Olzognog) Monasterium Nobilium Or-
dinis Cisterciensis Monialium mediâ leviâ galliâ ad
austroem à Rhenofeldâ versus territorium Basileense
situm. à quo fundatum fuerit hactenus mansit
ignotum. Vetera tamen monumenta produnt,
illud olim Moniales Benedictinas incoluisse, eas-
que an. 1171. vel, ut alii volunt, an. 1250. Ordinem
Cisterciensem amplexas fuisse. Repetitivi-
cibus in cineres redactum fuit hoc Coenobium, et an.
1525. in Rusticorum bello ab ipsi expilatum et desol-
tatum fuit adeò, ut per 26. annos desertum jace-
rit. Postmodum tamen restauratum fuit, mo-
doque floret sub visitatione et directione Abba-
tis Tennembacensis seu Porta Coeli.